

309201

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5. } డిన్న పట్టణము 1918 సం॥ ఆగస్టు 14 వ తేది బుధవారము } No 115
సంపుటము. ౫ } కాళియాన్ నామ సంవత్సర శ్రావణ మాస శుద్ధ అష్టమి. } సంచిక ౧౧౫

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యై దాండ్ల మహాజనసభలందుండి
సన్మాన సంభాషణకు, సభాభ్యుదయ, యువజ్వల
ములు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములుగలవు.
కల రూ॥ 1-8-0. బోర్డింగ్ ఫీజు.
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కాళియానము, 7, బంబురెడ్డిబీధి,
మదరాసు.

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-8 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.
వి. పి. బిల్లులు ప్రకటనము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కాళియానము,
బోర్డు బాక్స్ 212 నుదరాసు.

Big Type Edition,
Mysteries of Paris.
By Eugenesne. (In 2 Volumes Re. 1.)
G. W. M. Reynold's Big Type Edn.

	RS. A.		RS. A.
Mary Price 8 vol	5 0	Mary Stuart 2 vol	1 4
Bronze Statue 4	2 0	May Middle 2	1 8
Soldier's Wife 1	1 4	Seamstress 2	1 0
Pope Joan in 3	1 12	Agnes in 9	6 0
Paust, A. Romero, of 2 Vols.	...	...	1 8
Robert Macaire in 2 Vols.	...	...	1 0
Loves of the Harem in 4 Vols	...	...	3 0
Secret Memoirs of a Clergyman's Daughter. In 4 Vols.	...	...	3 0
Canonbury House in 3 Vols.	...	...	2 4
Mysteries of the Court of London. In 17 Vols.	...	...	12 0
Mysteries of London. In 18 Vols.	...	...	7 0
Empress Eugenie's Boudoir in 3 Vols.	...	...	2 4
Pick Wick Abroad 3 Vols.	...	...	2 4

Postage extra in all cases. (536-279)

APPLY TO:-
Superior Watch Co.
Post Box No. 167 (A) Madras.

నీవు భాగ్యవంతుడ వగుటకు

నే నొక మార్గమును చూపవచ్చునా? అట్లయిన
"ఇంద్రజాల మహాపాండవము" ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యోగద్యుష్టి, సభాభ్యుదయ, ప్రతీతివిద్య, వాయువేగ మనోవేగము, హస్తాభ్యుదయ, ఇంద్రజాలము, క్రియాసాధనము, మంత్రశాస్త్రము, భాగ్యవైద్యము, యంత్రములు, ఆమెరికావారి నీట్టవేక తమాషాము. విశిష్ట విశోధనవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మూలములను, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, తేనెమొర నుమానియగుట, మనుష్యుని చంపి తిరిగి బ్రతికించుట, రక్తమునాశి కలకాయశేత మాటలాడించుట, కండ్లను గండ్లు కట్టుకొని చూడకుండా చస్తువుల పేర్లు చెప్పటం, భూమిపయన గలము యెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విశిష్టములు ఆనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివి నీవు అత్యద్భుతముగా మేజిక్ బేయగలవని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాను. డబ్బు సంపాదించుట కిది సులభమైన మార్గము. నెలకు వందలకొలది ద్రవ్యము ఆర్జించుకొగలరు. ఈ నెల ఆఖరులోగా కొనువారికి మాత్రమే యీ గ్రంథమును రు 4 ల కివ్వబడును. ఇతరులకు రు 15 లు. వలయువారు వెంటనే తమ దరఖాస్తుతో కూడా ఆద్యముగా 1 రూపాయను మాత్రము మనియార్డరు ద్వారా యాక్రెడిట్ విలీనమునకు పంపించివో ఆ పరమరస్యమైన గ్రంథమును మిగత రు 8 లకు వి. పి. కి పంపబడును. (894-984)
పి. ఆర్. జవార్జనం నాయుడు, బంగ్లా (గుంటూరు జిల్లా)

తమ కార్యములను సకాలములో నెరవేర్చుకొను నిశ్చయించు జనులందఱును
"ఎలెక్ట్రా" వాచిని కొన్నచో చాల సహాయమును పొందెదరు.
సరియైన కాలములో తమ సంకేతకథలములకు పోగలరు.

"ఎలెక్ట్రా" (1049)

ఎలెక్ట్రా తమ వడక
చాల దివ్యముగ నుండును.
గడియారములకు శ్రేష్ఠమైన
పరికరములలో చేయబడినది.

తెన్నలో 1914 సం॥ జరిగిన
జాతీయ నమ్మకదర్శనమున గ్యాలెటో
స్వీసు ఎలెక్ట్రావాచికి గొప్పబహుమతి
(గ్యాలెటో ప్రీమియ) ఒసంగబడినది.
గొప్ప బహుమానము.

గ్యాలెటో కంపెనీ, స్విస్ మేడు.
నమ్మకమైన గడియారములు, చౌకధరలు, పలువిధములగు వాచీలుగలవు. ప్రతిచోటను దొరకును.
వజ్రము: జి. ఇ. సంపత్తుశెట్టి అందుకో, ఎన్స్లనేడు, మదరాసు.

What is a Myers Pump.
Read the following and you will know it.
Rev. A. F. A. Nendoerffer, Manager A. E. L. M. Training School, Rajamundry, writes on 24th April 1918:-
"I take great pleasure in referring to your Deep Well Force Pump, which has been placed on a 72 feet deep well in the A. E. L. M. School Compound.
Nearly 300 students of our school have very freely used the pump for drinking, garden and other purposes, during the past year, the pump is as good to-day as it was on the day it was set (one year ago). It works very easily and has a beautiful flow of water. I like the make-up of your pump, it is neat and attractive. I sincerely thank you for having given us the fullest value our money.
Fresh Stock Just Arrived.
We also carry a large stock of Plows, Sugar-cane Crushers, Fertilizers for Sugar-cane and other Crops and all other agricultural implements.
Write at once for further particulars stating your requirements.
K. B. JOSHI & Co.,
321, Hornby Road Fort, Bombay.

అమృతాంజనము

చక్కని డబ్బితో నహా నీనా 1-8 కల 0-8-0.
తలనొప్పుల మాన్పును.
చర్మపురోహముల కారణాలును
నాయువు పోల్చి పోగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతిముంట నుండదగినది.

వసుమాలిశలచే హిందూదేశీయమును
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
విదేశములలో కూడ దీనిని వాడుచున్నారు
మోహిని తైలము:— శ్రీ పురుషులు వాడు
లకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును.
మెదడుకలు చాలకుండును. మెదడుకలు నునుపు
జేరును. సువాసనగలిగి యుండును. 0-12-0
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాసు.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్స్ డిపో,
మాంటురోడ్, మదరాసు.
ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు న్యాయమైన
వెలకు దొరకును. క్యాటలాగు ఉచితము.
డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.
(946) మేనేజరు.

మలయ చందనము
(1251) సెగరోగమునకు మహారాజు
మంతు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని
తెలియదు. పత్రికలు లేదు. పినికా
మాన్యుని కనిపెట్టితల్ల పనిలేదు. మన్యు
మైన మా మలయచందనము ఎంతయు
తెలుపు, పచ్చ అను మాడు విధము
సెగరోగమును మాడు పూటలలో మాన్పును. డబ్బీ 1-8 2-0-0
గంధర్వపార్వతి, రాజమండ్రి.

అమృతార్జవ అవలేహ్యము.
ఈ అవలేహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి పిత్తమును హరించి
శిలమును కలిగించి యుష్ణరేచనము చేసి జీర్ణి కాని
మంటల పోగొట్టును. మెదడును శుభ్రు చేసి కఠినమునకు
తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘజీవు, భేరులు, కలకాష్ఠి,
రొమ్మునొప్పి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును.
219 అర్ధరూప డబ్బీ 1-8 రూ. 2-0-0
వైద్యశాస్త్ర మోశేంకర్ గోవింద్రి,
ఆతంకన్గ్రామ కౌన్సిలరు, 187, బ్రాడ్వే, మద్రాసు
అమృతాంజనం నొప్పలకు దివ్యమైన
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నా
అమృతాంజనము, డిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాసు

రాజకీయ సంస్కరణములు.

(1)

ఆంధ్రనాయకుల యభిప్రాయములు.

ఆంధ్రప్రతిభాసంపాదకునకు:

అయ్యో, కాంగ్రెసు స్పీకరునకు మాంటేగుగారు చేసిన మాఖ్యమైన యాక్షేపణలను పరిశీలింతుము - (1) ఆర్థిక విషయములలో కానరాని స్థానములకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నుండేల కొన్ని నిర్ణయాలు సంభవించును. ఇంగ్లాండులో కాన్గ్రెస్సునాక సంఘమువారే నూతనముగా చేయవలసిన ఖర్చులను గురించి నిర్ణయము ప్రవేశపెట్టెదరు. ఏయేవిషయముల కెంతెంత ఖర్చుచేయవలెనో, దానిని గురించి వారేర్పరచిన విధానములో కానరాని నిర్ణయ సంఘమువారు మార్పులు చేయవలెదు. ఈ ఆర్థిక నిర్ణయము గురించి చర్చ ప్రజలకు తెలియజేసి వారి పరిశీలనకు లోబడునట్లు చేయు నుద్దేశముగాని, అప్పటికి ప్రవేశపెట్టబడు నిర్ణయము మార్పుటకు గాదు. ఇదిగాక, సామ్యుత్తోగాని రాచకార్యములు జరుగవు గనుక కాన్గ్రెస్సునాక కాఖవారు కొరవంత సామ్యు నీయనియెడల రాజకీయ వ్యవహారము లెట్లు జరుగును? కాన్గ్రెస్సునాక కాఖవారిని కానరాని నిర్ణయసంఘమువారు తీసివేయుటయు, నేర్పరుయిటుయు నున్నపుడు ఈ ఆర్థిక నిర్ణయ నిరాకరించుట కానరాని నిర్ణయసంఘమువారు నియమితకాలములోగా తీసివేయబడజాలని కాన్గ్రెస్సునాక సంఘమున్నపుడు దానికి కావలసిన సామ్యు అది తెచ్చుకొనగలగితియో దానియంచలయును. కాంగ్రెసువారేర్పరచ దలచుకొన్న కాన్గ్రెస్సునాక కాఖ ఆంగ్లేయ పార్లమెంటువారికి జవాబుదారిగా నుండుటచే ఇక్కడి కానరాని నిర్ణయసంఘము చెప్పిట్లు చేయుట యెట్లు తటస్థమను? ఆంగ్లేయ కానరాని నిర్ణయ సంఘమునకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్య మిచ్చినను నష్టము కలుగదు. సామ్యు నిర్ణయ నిరాకరించుట మొదలగు నధికారములు దానివందుట బట్టియే అధికార్య నిర్ణయనాక కాఖను లోబరుచుకొనవచ్చును. ఈ కక్షిని బట్టియే తనమంత్రవర్గము తీసివేయగలడు, ఉంచుకొన గలదు. ఇక్కడి కాన్గ్రెస్సునాక కాఖ గవర్నరుగారిచేత ఏర్పరచబడి కానరాని నిర్ణయసంఘముచేత దాని గవర్నరు కాలములో తీసివేయబడుచును, సామ్యు లేకుండ, అది రాజ్యాంగశిల్పము నెట్లు నడవగలగును? అది ఆంగ్లేయ పార్లమెంటువారికి మాడ జవాబుదారి చేయవలెన గదా!

సమాధానము: మన మంత్రవర్గమువారు, ఈ ఆర్థిక విషయములలో పార్లమెంటువారికి జవాబుదారి చేయవలసిన పని యేమి? పేరునకు మాత్రము అట్టి జవాబుదారి యున్నను ఈ విషయములు, పార్లమెంటువారు చర్చించుటకు అనునము సానకాక ముందునా? మన మంత్రులు ప్రజలకును ప్రజాప్రతినిధులకును ఉత్తరవాదులుగ నుండవలయును. వీరి యందు మన కానరాని నిర్ణయ సంఘమునకు నష్టములేక వీడిగిన సామ్యు ఈ యనియెడల తమ పదవులను రాజీనామా చేయవచ్చును. తిరిగి నూతన మంత్రులను, గవర్నరు, గవర్నరు జనరల్ గార్లు, ప్రజాప్రతినిధులనుండి యేర్పకొనవచ్చును. మామూలు ఖర్చులకు ఒక్కసారే కాన్గ్రెస్సుచట్టములు ఏర్పడి యుండునుగాన (Appropriation Acts) రాజ్యపరిపాలనకు నెట్టి యాటంకము బుండవు. ప్రతిసంవత్సరము నెవ్వరిగా కావలసిన ఆర్థిక ఖర్చుల విషయమై ప్రజాప్రతినిధి సంఘము వారి యంగీకారము ఉండవలెనయినను.

(2) కాన్గ్రెస్సునాక కాఖవారు కొన్ని క్లిష్ట సమయములలో తమకు కావలసిన చట్టమును జేపు నెమ్మదికిని సంరక్షణకును అతితొందరతో ప్యాసు చేయించుకొనవలసి యుండును. కానరాని నిర్ణయ సంఘమువారు అట్టి చట్టములకు ఒప్పుకొనని యెడల, రాచకార్యము లెట్లు సాగును? కాన్గ్రెస్సునాక కానరాని నిర్ణయ కాఖలు ఒండొంటితో పోరుచున్నయెడల జేక పరిపాలనకు భంగముచచ్చును. కాన్గ్రెస్సునాక కాఖనుబల హీనవుచుటవలన గొప్పనష్టము, అప్పుడత్యుక్తము జాటిల్లును.

సమాధానము: ఇది నిజమే. గవర్నరు జనరల్ గవర్నరుల గార్లు తాత్కాలిక నిరంకుశాధికారము నిచ్చి, వారి చేత ఆనర యుక్తవులను (Ordinances) ప్యాసు చేయించుకొనవచ్చును. అపాయము లేవినంతవారే, అట్టి యుక్తవుల బట్టి మామూలు కానరాని నిర్ణయ వ్యతిరేకముగా నడచుచున్నది తమింతుటకును తీసివేయుటకును, వీలగు కానరాని నిర్ణయనాక కాఖవారు, కానరాని నిర్ణయ సంఘములకు సమిలము ప్యాసు చేయించుకొనవచ్చును. వీరినే Indemnity Acts అని పిలిచెదరు. ఇట్టి

విధాన ముండిననే తప్ప కాన్గ్రెస్సునాక కాఖవారు కానరాని నిర్ణయసంఘమువారికి లోబడి యుండుటయు క్లిష్ట సమయములలో దానికి జలము నొసంగుటయు సంభవింపదు. (3) జేకములో తగినంత పెద్ద పెద్ద నిర్ణయనాక వర్గములు లేవనియు ప్రజలలో రాజకీయజ్ఞానము బహుకొద్దియంది తున్నదనియు కాబట్టి సమర్థులైన ప్రజాప్రతినిధులను జనులు ఏకగొన లేరనియు విప్పటి స్థితినిబట్టి యీ విధానమువలన కొద్దియంది చేతిలోనికే యావత్తు అధికారము వచ్చుననియు మాంటేగు గారు చెప్పియున్నాడు.

సమాధానము: ఏ జేకములో నైనను నిజముగా కొద్దియందియే కలసి రాజ్యము చేయుచున్నాడు. వీరి తెలివితేటలను బట్టియే తక్కిన ప్రజాప్రతినిధులు నడచుకొనుచున్నాడు. తెల్ల దొరల అధికారము నల్లదారి చేతులలో పడినయెడల వీరు కొద్దియందియైననేమి? వీరు ప్రజలకు నష్టము కలుగచేయుదురని యీ తెల్లవా రెట్లుగలరు? ఇదిగాక మతసంబంధమైన విషయములు, పరిశీలనలతో యుద్ధము, సుధి, జేకయబహిష్కరణలను గురించి పార్లమెంటువారికే యిచ్చివేయ బడవలసి యున్నది.

కాబట్టి నై సంగతులవలన మన కానరాని నిర్ణయసంఘములకు సంపూర్ణ కానరాని నిర్ణయనాకాధికారమును ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమును సామ్రాజ్యప్రభుత్వములోను, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములోను ఈయవలె నవియు కాన్గ్రెస్సునాక కాఖలు ప్రస్తుతము నియమితకాలమునకు ఏర్పడి యీ లోతుగ తీసివేయబడనియైనప్పటికి, మాంటేగుగారి చిక్కవిధానముకంటె కాంగ్రెసు మామూలీకుల విధానములో నెక్కువ ఆడ్డంకులు రాజ్యాంగ శిల్పములతో నానరవనియు, మనవి చేయుచున్నాను. ఈ విధానమే, జవాబుదారి గల ప్రభుత్వమునకు మొదటి మెట్టై క్రమక్రమముగా ఇంగ్లాండులోని పార్లమెంటు గవర్నమెంటులోనికి దిగి తీరును. కాని అక్కడి (Cabinet System) (మంత్రులరాజ్యము) లోనికి మాటుట సంభవింపదు. ఇండియా రాజ్యాంగశిల్పము సంయుక్త రాష్ట్రసామ్రాజ్యముగ నుండవలెవున్నది. కనుక కానరాని నిర్ణయ సంఘము కాఖ లేర్పడవలెను. మన ప్రజాప్రతినిధులు అసాలోచనీయముగ చట్టములు నిర్మించెదరని గవర్నమెంటువారికి జోచినయెడల ద్వికాఖయిత కానరాని నిర్ణయసంఘములను, గవర్నరు జనరల్ గవర్నరులగార్లు కానరాని నిర్ణయ నిర్ణయనాకాధికారమును ఏర్పరుచుకొనవచ్చును. సామ్రాజ్యకానరాని నిర్ణయసంఘములో నై కాఖకు రాష్ట్రీయకానరాని నిర్ణయసంఘములనుండి యెచ్చుకొనబడు మెంబర్లను గవర్నరు జనరలుచేత ఏర్పరచబడు కొందరు మెంబర్లను, పంపవచ్చును. ఎటులైనను, వీరిలో రెండువంతులు లేక కనీసము సగముమందికంటె ఎక్కువ మెంబర్లు రాష్ట్రీయకానరాని నిర్ణయసంఘములనుండి యెచ్చుకొనబడవలెను. రాష్ట్రీయకానరాని నిర్ణయసంఘములో నై కాఖకు, మునిసిపాలిటీలు, లోకలు బోర్డులు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనవలెను. సంపూర్ణకానరాని నిర్ణయనాకాధికారమును, కాన్గ్రెస్సునాక కాఖలను మన కానరాని నిర్ణయసంఘములకు లోబడునట్లు చేయు అధికారమును, మన కిప్పుడే యిచ్చుటకు తగిన అర్హతలు మనకుగలవా లేనా యనవిషయములో మాంటేగుగారిని మనము ఒప్పించలేకపోయినను అట్టి యర్హతలు మనకు కలవనియు ఆంగ్లేయులు చెప్పు యుక్తులు నిరాధారము లనియు ఈ సంతకర్తృపు సంతకర్తాది సంచికలో వివరించియే యున్నాను. వాడుకభాషలనుబట్టి మనయిండియా జేకమును వివిధరాష్ట్రములుగ భాగించి ఆయా రాష్ట్రముల కానరాని నిర్ణయ సంఘములలో జేకభాషలలో చర్చ జరిగించుటకు ఏర్పాటు చేసినయెడల ఇప్పుడు ప్రపంచములో సంపూర్ణకానరాని నిర్ణయనాకాధికారము గల జేకములలో మొట్టమొదటి కానరాని నిర్ణయనాకాఖల నియోజకవర్గముకంటెను వారి ప్రతినిధులకంటెను అనేకమడుగులు తెలివితెలుదును సంఖ్యయందును హెచ్చైన జనసంఖ్య మన ప్రతిజిల్లాలోను, తాలూకాలోను జూపింపగలము.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు.

స్వాయత్త, ప్రజాయత్త విషయములు.

ఆంధ్రప్రతిభా సంపాదకునకు:

అయ్యో, ఇంక పరిశీలనముగూర్చి విచారించవలసి యున్నది. మన జేకమునందు పరిశీలనలు అభివృద్ధి కావలెనన్న ముందుగా మనకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్య ముండవలెను. లేనిచో మన జేకము యెచ్చుకును-యభివృద్ధి గాంచజాలదు. ఇంతవఱకును మన జేకముయొక్క ఆర్థిక విధానమును నడుపు నధికారము ఇంగ్లాండులోని పార్లమెంటువారికి యధీనమునందే యున్నది. వారు సామాన్యముగా తమయొక్క పరిశ్రమాభివృద్ధికి మన జేకముమీద నే ఆధారపడియున్న యింగ్లాండులోని కార్మిక దక్షుల చేతులతోని కీల్పామ్యమునుబంబట్టి, మన జేకమునందలి పరిశ్రమలు యభివృద్ధి చెందకుండునట్టి మార్పుల నేయవలసిందించుచున్నది. మన జేకమునందు నూలు, బట్టలు విషయములో పన్నులు చేయు సుదృఢమున యంతవఱకు జరిగిన చర్యయే ఇందుకు నిదర్శనము. ఇంకను ఇట్టి నిదర్శనము లనేకములు లేకపోలేదు. కావున యిప్పుడు వారు యిందలి యధికారమును వదలుకొని, దానిని మన జేకములకే సంక్రమింప జేయవలయును. ఇందుకు సంబంధించిన టారిఫులు, కష్టముప్రజానుక్రమముగా నుండవలెను. మరియు పరిశ్రమాభివృద్ధికి మూలసాధనము ధనము. ఈ ద్రవ్యమును ప్రజలకు నులభముగా నలవదుమార్గములు ఏర్పాటుపడవలెను. గవర్నమెంటువారు జేకమునందు నిస్తారముగా బ్యాంకులను నిర్మించుటకు తగు ప్రోత్సాహముచేసి, వానిమూలకముగా ప్రజలకు ధనము లభించజేయవలయును. ఇంతవఱకు అధికారవర్గమువారు స్వజేకము బ్యాంకులకు తగిన ప్రోత్సాహము నిచ్చియుండలేదను సంగతి అందరెరిగినదే. ఇంక మన జేకము యొక్క ధన సహాయమును పొందుచున్న రాజధాని బ్యాంకులన్నింటి, అవి పాశ్చాత్యుల వర్తకాభివృద్ధికిని, చాలికి సంబంధించిన పరిశ్రమల యభివృద్ధికిని లోడ్వుడుచున్నవి. కాని మన జేకముల కేమియును పయోగకరములుగా లేవను సంగతి యెవ్వరికొనిగి కాదు. కావున రిపోర్టునందలి స్వాయత్త విషయక పట్టిలో 21-వ వ్యాపార విషయములు ఆరు హెడ్డింగుక్రింద నుదహరింపబడిన బ్యాంకులు, ఇన్సూరెన్సు, ఇతిర కంపెనీలు మొదలగునవన్నియు ప్రజానుక్రమముగా నుండవలెను. మరియు పరిశ్రమలకు సంబంధించిన విషయము లన్నిటియందు జేకములకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ముండవలెనని యిదివరలోనే వ్రాసియుంటిని. రిపోర్టుయొక్క స్వాయత్త విషయక పట్టిలోని 19-వ హెడ్డింగుమీద విషయములు హెడ్డింగుక్రింద నుదహరింపబడిన విషయములన్నియు పరిశ్రమాభివృద్ధిగకర్తయ్యులే. కావున అవి సంపూర్ణముగా ప్రజానుక్రమముగా నుండవలెను.

అడవులు:—రిజన్సు చేయబడిన అడవులును, కొన్ని మాత్రము రిజన్సు అడవులును ప్రజానుక్రమముగా నియమితబడినట్లు రిపోర్టునలన కనపించుచున్నది. ఈ అడవు లొక ప్రక్రమ పరిశ్రమాభివృద్ధికిని, మరియు క్రమము వ్యవసాయాభివృద్ధికిని సహకారముగా నుండును. అట్టి విషయములో ప్రస్తుతము యీ అడవుల పరిపాలనలో గవర్నమెంటువారు రకలంబించిన పద్ధతి యీ రెండింటికిని కూడ లోడ్వుడుట లేదు. సరేకదా, ప్రజలకు ఆనరసరమైన ఒత్తినిని కూడ కలుగజేయుచున్నది. మరియు అడవులయొక్క ఆర్థిక సంపత్తిని యభివృద్ధి చేయుటకు యిట్టి విభజన ఆటంకముగాను నుండును. కావున యిది పూర్తిగా ప్రజాయత్తముగా నుండవలెను.

రైలుమార్గములు:—మన జేకము యొక్క ఆర్థికాభివృద్ధికి యీ రైలు మార్గమునందేగా, అవి అందుకుండవలసి నంత ప్రయోజనములుగా నుండుటలేదు. వీరి పరిపాలనలో పాశ్చాత్యుల యొక్క సౌకర్యములను, వారియొక్క వ్యాపారాభివృద్ధి యును యుక్తుగా గమనించబడుచున్నదిగాని, మన పరిశ్రమాభివృద్ధి మన సౌకర్యములను అంతగా పాటింపబడుచుండుటలేదు. మరియు వీరి సమిత్తగురు వ్యయమును గూర్చియు, వీరి పరిపాలనా విషయమునుగూర్చియు అధికముగా జేకమునందు చర్చజరుగుచున్నది. ఈ విషయములన్నియు మన ప్రజలలో యెక్కువ కలవరమును కలుగజేయుచున్నది. కావున గవర్నమెంటువారు వీరి పరిపాలనా విషయము ప్రజల యధీనముచేసిన యిది మనయార్థికాభివృద్ధికి లోడ్వుడుటయేగాక, జేకమునందు కాంతిసాద ప్రతిష్ఠించబడగలదు. ప్రత్యేకము యుద్ధముకొర శీఘ్రచర్యలు రైలుమార్గముల విషయము మాత్రము స్వాయత్తముగానే యుండవచ్చును.

నాణెములు చేయుట దాని చెలానుక; ఇమిగ్రేషన్-ఎమిగ్రేషన్:—ఈవిషయములకూడ జేకముయొక్క ఆర్థికాభివృద్ధికి సంబంధించినవే కాన ప్రజాయత్తముగా నుండవలెను.

విద్యాభ్యాసము:—విద్యాభ్యాసము యావత్తును, ఉన్నతవిద్య సహా ప్రజాతంత్రముగా నుండవలెనని యిదివరలో వ్రాసియుంటిని.

ప్రాథమిక పరిపాలనమునకు సంబంధించిన విషయములు, వైద్యము, ఆరోగ్యము, యెక్సైజు యావిషయము లన్నియు ప్రజాతంత్రముగా నుండుటకే దిబ్బాద్దలో యేర్పరుప బడినవి.

పట్టణస్వరూపు:—ఈ విషయములో మాంటేగు, మె మున్నెగార్లు చేసిన మార్పులను మన మంగీకరించవచ్చునని యే నాయభిప్రాయము. ఇది ప్రజాతంత్రముచేయుచున్న మనము ఒత్తుడిచేసినను ప్రయోజనముండదని నమ్ముచున్నాము.

ఎక్సైజుకూటాపు జుడిపియలు విషయములు:—ఇవి నిద దీయబడవలయునని మన కాంగ్రెసువారు మొదటినుండియు కోరుచున్నారు. క్రొత్త స్క్రీము ప్రకారము గవర్న మెంటు యే ర్పణుపబడిన వెంటనే యీరెండును విడవీయుటకు లెగు నేర్పా ట్టుచేయబడవలయునని నియోమక ముండవలెను.

రిపోర్టులో ప్రజాతంత్రముగా నుండుటకు నియమిం పబడిన విషయములనుగూర్చి తిరిగి వ్రాయటం ఆనవసరముగా న, అనిగాక అదనముగా ప్రజాతంత్రముగా నుండుటకు గాను మనము కోరవలసిన విషయములనుగూర్చి వ్రాసితిని. పిఠాపురం ముల్యాల వేంకట గోపాలరావు. ఆగస్టు 10.

ఆంధ్రుల సంస్కరణ ప్రకటనము
ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకము:

ఆయాజ్ఞా నేను గుంటూరులో నుండగా “క్రొత్త మార్పుల” నిరాకరించుచు నొక కత్రిము వెలువడినదని కొం దరు మిత్రులు ప్రసంగవశమున నాకు నెలవిచ్చిరి. పిమ్మట నొక పత్రిము నాసంతకమునకు పంపబడినది. తొందరపడలలో తగుల్కొని నిరాకరించు పత్ర మిదియే యనుకొని దానిని చదువకయే సంతకము చేసితిని. కాని అది పత్రికలలో ముద్రిం పబడిన వెనుక దాని చదివి, పొరబడినది తెలిసికొని నవ్వుకు మనమునకు సంతాపము కలిగినది. ఆంధ్రమానిషెస్టో నాబగు ఈ పత్రిము అధ్యాయవ్యపు మెమోరాండమ్ ఆఫ్ నైట్ టేస్ వలెనే పిరికితనమును చంచలత్వమును నూచించుచున్నది. మన ప్రమాండనాయకులు సమయానుకూలముగ ధైర్యశక్తియుల చిక్కబట్టి పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్య కోరకమున గద్దడస్వరము తో మెమోరాండమ్ ఆఫ్ నైట్ టేస్ అను అసంపూర్ణ పత్ర మును దొరతనమువారి యెదుట బెటుటచేతనే గదా లోకము నెదుట హాస్యనాట్యముల మన ప్రతిపక్షముల నవము స్వతంత్ర త్రేతనమున కివ్వల మని యొక్కతై చాటు సాహసించిరి! చరిత్రాంశములు పునఃపునఃకర్తవ్యంబునందును నని వెద్దలు వాక్రుచ్చిరి. ఇవిచే కప్పుడైన ఈ ఆగ్నేయీ అనుభవములోనికి వచ్చినను రాకపోయిన ఈ “మెమోరాండమ్” కోజులలో అనవితైక వేద్యమే. దానిని యేమైనా నేను వ్రాయవచ్చుర లేదు. పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నియ్యజాలని యేమార్పులైనను మనకు లాభదాయకములు గానని నాయభిప్రాయము. అట్టి అసంపూర్ణ చట్టములు మన సహజమిత్రులగు ఆంగ్లో ఇండి యనులకు మన వైన నిరంకుశాధికారము నివ్యక తప్పవు. పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కలగజేయని చట్టములు నాకు అధ్యము కానేరవు. అట్టితిరి యిట్టి సందిగ్ధపు మానిషెస్టో యందు నా సమ్మతి చూపుట యసంబద్ధము. కాన మానిషెస్టో నాయ కులు నన్ను మన్నింతురు గాక.

మద్రాసు. సెప్టెంబర్ 11 నరసింహారావు. ఆగస్టు 14. వారిస్టరు.

రాజకీయ సంస్కరణములు.
ధియడోయ మారిసనగారు

అండను, ఆగస్టు 10:— కాంగ్రెసు-మాన్యులగులకు పరస్పరానుకూలము కలిగి యుండుటనుబట్టి ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్య ముయొ క్తమని చెప్ప వీలగుచున్నది గాని ఆతత్వము ననుసరించి ఆ ప్రాతినిధ్య మునన్ని సంఘములకు నేర్పరుచుట సమాచితమును సాధ్య మును కూడగారు. ఇండియాలో రాజ్యాంగ పరిజ్ఞాన వికాసము దినదినమభివృద్ధి నొందుచుండుటచే దానినిసర్వే సర్వత్ర నవ్య యింప జేయవలెను. రాజకీయ పరిజ్ఞానవికాసమును సంపూ ర్ణముగనుక 50 ఏండ్లుతేక 100 ఏండ్లైన పట్టవచ్చును. రాజ కీయశక్తుల నిశ్చయ నిరూపణమును కానవగర్త ము నిశ్చయము గాగ్ర హిం చుటకు దీ ర్ఘకాల ము పట్టుట నిశ్చయము. ఇప్పుడు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మును కో

రుచున్న అన్ని వర్గముల వారికిని ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము నిచ్చినచో రాజకీయ పరిజ్ఞానము నింకను పడయని వర్గముల కన్యాయము జరుగును. గాన ఆంకాంక్ ప్రాతినిధ్య మిచ్చిక్కు ను తొలగింపవచ్చును. ఒక వర్గమున కొక మార్పుదగిన ఓటునిచ్చిచో ప్రతిజిల్లాయును తన ప్రతినిధిని పంపుటకు వీలగును. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యానవరము తొలగివరకు నివర్తతననుపరింప దగును. నియోజక వర్గమును మార్పుకుండ జాతీయత వివక్షతను పాటించకుండ భారతీయులకు వోటు నియ్యవీలగునని మారిసను గారు అండను బ్రెముపుత్రికకు వ్రాసిరి. నివేదికమును చాల కొనియాడిరి.

నర్ వెలంబైను పిరోలు గారు దక్కను రైతుల సంఘమువారు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము ను కోరుచు చేసిన తీర్మానమును చిరకాలము అండను బ్రెము పుత్రికకు లింతివార్తనంపిరి. చిత్తావన బ్రాహ్మణుల అధికృత మెండగునని ఈ సంఘమువారు భయపడుచున్నారు. చిత్తా వన బ్రాహ్మణులలో ప్రముఖులగువారు దుశ్చింతలుగా నున్నారని రౌలతు సంఘమువారుగూడ నిరూపించిరి. ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము కలన కలగు నవ్యములనుగూర్చి నివేదిక మున వ్రాయబడిన విషయము లతిశయోక్తులుగా కనబడు చున్నవి. తత్కృత జాతులవారికి సరియగు ప్రాతినిధ్య మేర్ప టుటకు చేరు మార్గమేలేను. అత్యధిక సామర్థ్యము కల చనావ్యసీయులకే ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముండగా వారి కం టె చాల దుష్పరిస్థితియందుండు వారికి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మియ్యకుండ దగ్గు ఇండియాలోని రాజకీయవిషయజ్ఞులతో సమముగా పామరజనులయందు గూడ నాంగ్లేజ ప్రభావత్రా కవాదులు సానుభూతిని చూపదగును. ఇప్పు డీ దర్పాటు పాక్షికముతో కూడిన దను భావము పామరజనులలో కలుగుట సహజము. అట్లు కలిగినచో ముందు స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి చాల భంగము కలగవచ్చునని చిరకాలము వ్రాసిరి. అయోధ్య భూస్వాములు.

లక్నోలోని ఆఖిలభారతభూస్వాముల సంఘకార్యదర్శి ఇటుల వ్రాసెను. ఈ నెల 11-వ తేదీని బలరాంపురు మహా రాజాగారి మందిరమున అయోధ్యతాలూకాదారులును జమీం దారులును సమావేశమైరి. బలరాంపురు మహారాజా, మహా మృదాబాదు రాజా, రాజా నర్ రాంపాలుసింగు గార్లును జహంగీరుబాదు, కానమండ, సిగిరి, తీర్వా, ప్రతాపనగరు రాజాగార్లును, పీఠుమహాలనవాబు, దగ్గుండీ, తిక్రా, గోపా ల్దేరా బనియమా, శకగాతాకూరు సాహెబుగార్లు మున్నగు వారును సభకు వచ్చిరి. దగ్గుంగమహారాజాగారి రధ్యక్షత వహించిరి. ఏకజాతీయభివృద్ధి నొందుటకును జాతీయత్వముల డొంగుటకును ప్రత్యేక సంఘప్రాతినిధ్యము ప్రతిపాదించి ఇండి యా మంత్రిగారికిను తలంచుచున్నారు. ఆరెండు ఆశేపణ లును మనకు ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య మొసంగుటకు వర్తింపవు మనము జాతీయభేదమునుబట్టి ప్రాతినిధ్యము వహింపలేను. మనము మొత్తము రెజిస్ట్రాలో 100 కి 85 శంతున నిచ్చుచు స్పిందున మనహక్కులను కాపాడు కొన నవసర మధికము గాకలదు. నవఅభిప్రాయమును గొనకుండ కిమ్మక హెచ్చించె దము కానవములను మార్చెదమని ఎవ్వరును అనుటకు వీలుండ గూడదు. మనకు సంబంధించిన విషయములలో మన ఆభిప్రాయములను స్పష్టముగా తెలుపుటకు మనకకాశే ముండవలెను. జమీందారులు సంస్కరికములకు ప్రతిపాదించు కొందరు తలంచుచున్నారు గాని సక్రమాభివృద్ధిని కలిగించు సంస్కరణ ములకు జమీందారు లెన్నటికిని ప్రతిపాదించుకారని నేకస్పష్ట

ముగా తెలుపుచున్నాను. జమీందారులు వెక్కుతరములనుండి అను భవించుచున్న హక్కులకు భంగము కలగగూడదు. వారి పదవికి సంబంధించిన బాధ్యతల ను వారు నిర్వర్తిం ప వీలగునని అధ్యక్షులు నడిచిరి. అయోధ్య భూస్వాముల సం ఘమువారు యావద్భారత భూస్వాముల సంఘము పట్లసాను భూతిని కలిగి యున్నారు. జమీందారుల భూస్వాముల స్వా స్థ్యమునుబట్టి ప్రాతినిధ్య మియ్యబడవలెనను తీర్మానములను బలరాంపురు మహారాజాగారు గుపపాదించిరి. నివేదికమును జేకభూషలలో సరిగ ప్రకటింపవలెను. యావద్భారత భూస్వా ముల ప్రతినిధులకు రాజప్రతినిధిగారు దర్శనమిచ్చునట్లు వారిని కోరవలెనను తీర్మానములను కాశీందరాజాగారు గుపపాదించిరి.

ప్రకటన

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడతాలూకా బల్లిపర్రు కాపురస్తు డు నిమ్మగడ్డ రామస్వామికుమారుడు చిననరసయ్యమీద బెజ నాడ కాపురస్తులు మందడ వేంకటసుబ్బారావు, యలమంచిలి కోదండరామయ్యలకు ఇయ్యలసిన నోటుబాకీని గురించి బెజవాడజిల్లాస్ట్రీక్టు మనసుకోర్టులో O. S. 29 నెంబయన దావా చేసి ఆస్తిఫైలు జప్తు చేయించగా సదరు నర సయ్య తనకు ఏ విధమైన ఋణములు లేవనిన్ని పరువునవ్వ ము కలిగినదనిన్ని దామోజెన్ ఇప్పించవలసినదిగా పిటిషన్ దాఖల్ చేయగా విచారణకు 28-8-18 తేదీకి వాయిదా వేసి నాను. సదరు నరసయ్య ఎవరికైనా ఏమైనా బాకీలు ఉన్న యెడల 28-8-18 తారీఖున బెజవాడ జిల్లాస్ట్రీక్టు మనసుకోర్టు కు హాజరై చెప్పవలసినది. అట్లు పిటిషన్ పెట్టుకొని బాకీలు స్థిరపర్చుకొని పక్షమున బాకీలు లాలోచి అనిన్ని, ప్రతిఫలము లేదనిన్ని వాదించబడును. బాకీ దారులకు దామాషాయి రానేరదు. (1282)

బెజవాడ } యలమంచిలి కోదండరామయ్య. 12-8-18 }

ఆంధ్రభాషాభిమాని సమాజము, నెల్లూరు. కమ యధ్యక్షులగు బ్రహ్మశ్రీ వేదం వేంకటరాయ శాస్త్రిలవారు తెలిపించిన శా కుంతలము ను నెల్లూరు పురపాలకులలో ఈ నెల 17 తేదీ శనివారము రాత్రి ప్రదర్శించురు. నే. రామదాసు ఎం. ఏ., ప్రవర్తకుడు.

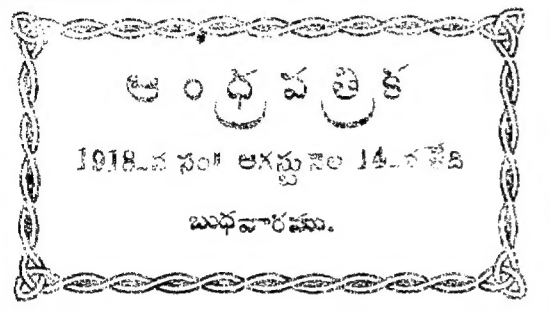
అమృతవల్లి 1154
మనోరంజకమైన నవల.
బ్రహ్మశ్రీకా గ్రంథమండలియం. బంగారుపలక ములను బొందిన కంచునట్లే కనకవర్ణు నిరచితము
మీ కల 1-4-0
గ్రంథశ్రీని నునోహరము. కథ కనకంతము. భావములు గంభీరములు. చదివి ఆనందింపటకు తగినది. చిరునామ:— ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాస్వామియ్యము 7, రంజా కట్టినీధి, జి. టి. మదరాసు.

శ్రే గు భ య ము లే దు.
వైద్యరత్న వండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి
శ్రే గు శ్రే గు - (1045)
ని వార కో వ ధ ము లు
మా నుండులు గడచిన యిరుపది వత్సములుగ ఇండియా, నిర్మా, సిల్కా డేశములయందును, స్వదేశసంస్థానముల యందును ఆ శ్రే గు శ్రే గు లోగులను కాపాడుట లోకవినితము. మేము తెలుపు విధానముల ననుసరించె
శ్రే గు సో క దు.
హైమాదిపానకము 6 బొమ్మల బుడ్డి ౧-కి రు ౧-౦-౦ | శిశుభాతప్పులకు 1 బొమ్మ బుడ్డి ౧-కి రు ౦-౧౦-౦
డిబ్బో 8 " " ౦-౧౦-౦ | డిబ్బో 8 " " ౦-౧౦-౦
హ్యాకింగు హ్యాక్సికేటు. కోరువారికి మావెద్ద క్యాటలాగు విచితముగ పంపబడును.
తంత్రి నిలాసము:— “వండిట్” మదరాస్.
ఆ యు ర్వేదాశ్రమం, గుగ, ఆచారప్పన్విధి, జి.టి. మదరాసు.

ఆంధ్రవిద్యానిధి; విన్నవము.

ఆంధ్రులయందు విద్యావ్యాపనము తృప్తి కరముగ లేదు. ఇంజనీరింగు వైద్యకళాశాలలందు విద్యార్థులకు ప్రవేశము దొరకుట చురుకైనది. ప్రవేశము దొరకినవారికి పోషణము నుర్బంధము. ప్రస్తుతము ముగ్గురు విద్యార్థులు ప్రవేశమును పొంది పోషణకై ఆల్పాకుచున్నారు. విద్యాభిమానులు ఆంధ్రదేశాభిమానులు ప్రత్యేకము ఈ విద్యార్థులకు గాని ఆంధ్రవిద్యానిధిగాని సహాయము చేయుటకు ప్రార్థనలు. దానములందల విద్యాదాన ముత్తమదానము. సొమ్ము నీక్రింది చిరునామాకు పంపవలయును.

ఆంధ్రవిద్యానిధి కార్యదర్శి, 7, కంబెకెట్టిపేట, మద్రాసు.

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు

ఆంధ్ర రాష్ట్రమున భ
III

ప్రజల స్వపరిపాలనాసామర్థ్యమును గూర్చి నివేదిక గ్రంథకర్తలకు గల అవిశ్వాస మీతరున తెలుపబడినది.

“మనము ముఖ్యవిషయములను కొన్నిటిని గ్రహించవలెను. ప్రజాసామాన్యము బీదలై అజ్ఞానదళయందున్నారు. యూరపులొని ప్రమాణమునకు విశేషముగ కొరవడి యున్నారు. ఇంతియ గాక, హైందవ సంఘము, మత, సంఘ, వర్ణభేదములతో నిండి యున్నది. ఈ భేదములు సంఘపు ఏకమత్యమునకు వేరుపురుగువలె నుండి భీతి గొలుపుచున్నవి. ఏ రాజకీయవిధాన మయినను ఈ విషయములను గుర్తించక తప్పదు.”

“భారతీయులు మున్ముందు స్వపరిపాలనము నకు బనికి వచ్చెదరని మాకు నమ్మక మున్నను, ఇప్పుడుమాత్ర మందుకు సంసిద్ధులు గా లేదని బహుసంభావులచే సంగీకరింపబడినది.”

“ప్రస్తుతమున, ఎన్నిక హక్కును సామాన్యముగ నుపయోగించుట వారు గాన్పించరు..... ఇప్పుడు నిర్మోహబడవలసిన విశాలముగు నియోజక గణము, ప్రజాసామాన్యమునందు కేతాంతముగ నుండును. వారయినను రాజకీయానుభవము లేనివారే.....సంపూర్ణ శాధ్యతకు జేరవలయుననిన, నియోజకగణ మభివృద్ధి జెందవలెను. వారు తమ హక్కులను తిన్నగ నుపయోగించుచున్నారని తేలవలయును. అందుచే భారతీయులు ముఖ్యావసర మగు పరతులను జరుప గలిగిననే గాని, వారికి శాధ్యత యొనగుటకు ఏ లుండదు.”

ఇట్టి వాక్యముల ననేకములను గ్రంథమునుండి ఎత్తి చూడవచ్చును. గ్రంథకర్తలు తమ మానస ముండిటులనే పూర్ణముగ భావించి యుండవచ్చును. కాని, హిందూదేశ ప్రాచీనచరిత్రను శ్రద్ధతో పరికించిన యెడల నిట్టిశంకల కవకాశము గన్పట్టదు. దాక్షరు రాధాకుముద ముఖర్జీగారు అలెగ్జాండరు హిందూ దేశమును దండెత్తుకాలమునకే ప్రజాస్వామ్యప్రభుత్వము దేశమునందు ప్రబలి యుండ నని దృష్టాంతములను జూపియుండిరి. గ్రీసు దేశము నందువలె పురరాజ్యము (City States) లాకాలమున ప్రబలియుండెనని గూడ చూపియుండిరి. ప్రాచీన కాలమునందు ప్రబలియుండిన గ్రామసంఘ

ప్రతిష్ఠాపనము గూర్చి వ్రాయుచు, ప్రతిగ్రామ సంఘమును ప్రజాస్వామ్యమునకు స్థానముగ నుండ ననియు, ఏ గ్రామపు పెద్ద లాగ్రామపు సాంఘిక, రాజకీయాది వ్యవహారములను సంతృప్తికరముగ వరిపాలించు చుండి రనియు, శాంతిపరులమును సంఘము యుద్ధము ప్రబలు చున్నపుడును గ్రామ జీవనమున కెట్టి యాటంకములును గలుగలేదనియు ప్రాచీన చరిత్రోధకులు దెలుపుచున్నారు. పిమ్మట బ్రిటీషు పరిపాలనమున ప్రసాదించబడిన స్వత్వములను, సంకుచిత చరిత్రులందు సయితము, భారతీయులు తిన్నగ నుపయోగించి, తమ సామర్థ్యాభివృద్ధియును వెల్లడిజేసి యుండిరి. ఈ విషయమై మాంటాగూ - ఛెల్మస్లెఫ్డుగార్ల తమ నివేదికయందు డిటుల చెలిపిరి. “విద్యాభిరుగు భారతీయులు స్వతంత్ర ఆభివృద్ధి బడయు గలిగిన మనము గ్రహించవలయును. మన మొసగిన యవకాశముల నుపయోగించి, వారుముందునకు వచ్చిరి. దేశపు రాజకీయాభివృద్ధికి సాటుబడినది వారే. ఇదంతయు వారికి కీర్తిదాయకము. ముక్కుది పత్తరములనుండియు కాంగ్రెసునందును, పిమ్మట మహామదీయసంఘమునందును, వీరు స్వాతంత్ర్యాశయములను వ్యాపింపజేయుచున్నారని తమ వ్యవహారములను తామే సవరించుకొనుటకు వీరు ప్రయత్నించుటచే, మనసానుభూతికి ఏ రావుడు లగుచున్నారు. ప్రతి ఆంగ్లేయుడును వీరి ప్రయత్నములను గౌరవింపక తప్పదు. శాసనసభాసభల మూలమున ప్రభుత్వమును ప్రేరేపించుటకు, మన మిచ్చిన యవకాశములను వీరు మితముగ నుపయోగించుచున్నారు. ఇటీవల, ఉపన్యాసములమూలమునను వారావృత్తికల మూలమునను జాతీయాదర్శమును వేనకుజేల జనులకు బోధించుచున్నారు. ....మ్యూనిసిపలు సంఘములందును, విశ్వవిద్యాలయములందును, విద్యాభిరుగు ప్రశంసనీయుముగ పాల్గొనుచున్నారు. రాజకీయ లాభములకొరకే గాక, సాంఘిక సేవకొరకై గూడ ప్రయత్నములను గావింపుచున్నారు. కఠపురాధను తగ్గించుటకును, వజ్రదల యుద్ధద్రవము నాపుటకును, సంతసపరులములం దల్లరి జరుగకుండ నాపుటకును, యాత్రికులకు తోడ్పడుటకును, సహకారోద్యమమును వ్యాపింపజేయుటకును కృషి నెల్లుచున్నాడు. వ్యాపారవిషయములందు ఆతని ప్రయత్నము లంతగ జయము గాంచకబోయినను, ఆతనిదృష్టి నిపుడు విశేషముగ వ్యవసాయము పరిశ్రమలపై ప్రసరింప జేయుచున్నాడు. విద్యాభిరుగు సంఖ్య హెచ్చినకొలందిని ఆతని పలుకుబడియు అధికారమును అతిశయించుచున్నవి.”

హిందూదేశపు పూర్వచారిత్రను పరికించి నను, ప్రస్తుత పరిస్థితులను పరికించినను, నియోజకగణము హిందూదేశమునందిపుడు లేదని తలచుట ప్రమాదజనితము. మాన్లే మింటో సంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టబడిన దాదిగ మహమ్మదీయులు తమ ప్రతినిధుల సహసరిగ నెన్నుకొనుచున్నారు. జమిందారులును, భూస్వాములును, ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుచుండిరి. అట్టితరి నితరులు మాత్రము తమ ప్రతినిధుల నెన్నుకొన లేరనుట హాస్యాస్పదము. నియోజకవర్గ మిప్పుడు లేదని వాదముకొర కంగీకరించినను, ముందయినను వాటి నేర్పరుచు జుటులు? కెనడా దేశమునకు స్వపరిపాలనమును ప్రసాదించినపుడు, ఆదేశపుస్థితి అతిశోచనీయముగ నుండెను. డర్హాం నివేదికను గమనించినచో, ఆ దేశపు స్థితిదృష్టాంతరమగును. విద్యావ్యాపన మతిస్వల్పముగ నుండెను. ఉపాధ్యాయులలో గూడ ప్రాయుటకును చదువుటకును చేతగాని వారుండిరి. ఇక, ఫ్రెంచి

ఆంగ్లజాతుల అంతఃకలహములకు మితిలేకుండెను. ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలెండు వరి స్థితి లయినను నిరుత్సాహకరముగ నుండెను. దక్షిణాఫ్రికాలో బోయర్లకు సర్వోపాధి కాంపుబెల్ మానదుగాదు స్వపరిపాలన మొనగ దలచినపుడు, ఆంగ్లేయ ప్రముఖులనేకులు వారి ప్రయత్నములు తిప్పక విఫలము లగునని వారిచిరి. భానరుమెను గారి మారదృష్టి యొక్క ఫలిత మిప్పుడు తెలియుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికా ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునకు పెట్టని కోట యయినది. అభినివేశ రాజ్యము లెంతటి యసమృత జూపినను, వాటికి స్వపరిపాలన మొనగనపుడు తగిన నియోజకవర్గము లేదని ఆంగ్లేయ పరిపాలకులు వెలగొందలేదు. పరిపాలనావిభజనవృద్ధి నవలంబించి యుండలేదు. వారిని పరీక్షలకు లోను గావించలేదు. రిఫారము బిల్లును ప్రవేశపెట్టకముందు ఆంగ్లదేశపుస్థితి నొక మారు పరికించి న, నత్యము వెల్లడియగును. 1835 వ సంవత్సరమునందు విచారణ జరిపిన పార్లమెంటరీ సంఘమువారు, అప్పటి స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనముల క్లితిని వర్ణించిరి. ఆ వర్ణనమును జదివినపుడు, ప్రస్తుతపు భారతదేశస్థితిని గూర్చి విచారించ నవసరముండదు. ఆకాలమున ఊరు పేరు లేనివారు ఏదోయొక యుపాయముచే పార్లమెంటులో సభ్యు లగుచుండిరి. కొన్ని భాగములలో వ్రాటునియ్యగలవారే లేకుండిరి. ఇప్పటి కయినను, పార్లమెంటుసభలో ననేకమంది సభ్యులకు హిందూదేశ విషయము లగమ్యగోచరములుగ నుండుచున్నవని, నివేదికగ్రంథకర్తలే యంగీకరించిరి. అటులయ్యును, పార్లమెంటుసభవారు హిందూదేశ పరిపాలనాశాధ్యతనువహించియేయున్నారు. ఏదేశమునకును వర్తించని కఠినసూత్రముల నీ దేశము నెడల వర్తించజేసి, ప్రజలసమగ్గులనుట భావ్యముగ గన్పట్టదు. రయతులయెడలను, నిన్ను జాతుల యెడలను, ప్రజాసామాన్యము నెడలను, యూరపీయుల యెడలను, విద్యాభిరుగు తమ శాధ్యతలను సక్రమముగ నిర్వహింప రనియు, జాతిమత విభేదములు రాజకీయ పరిణామమున కాటంకమును గలిగించుననియు, గ్రంథకర్తలు విశ్వసించుచు, ప్రజలకు తగిన పరిపాలనాధికారము నిచ్చుటకు నెనుదీయుచున్నారు. ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును నిరకరించుటలో గూడ, ప్రత్యేక సంఘములు తమసభికుల నెన్నికొనుటకు బహులు ప్రభుత్వనియామక మే శ్రేయస్కర మని, తెలిపిరి. ఎన్నికములమున వచ్చుసభ్యు లిప్పుడే పరిపాలనాశాధ్యతలను వహింపలేరనియే వారి యభిప్రాయముగ గన్పట్టుచున్నది.

నివేదికయంతయు పరిశీలించినచో, ప్రజల పరిపాలనాసామర్థ్యముగూర్చి సందియము ఏదేమముగ ప్రబలియున్నది. సంస్కరణవిధాననిర్మాణ మీసందియము ననుసరించి గావించబడినది. భారతీయులు కాంగ్రెసు సభమూలమున గౌరవ పరములతో, నీ సంశయమానసము చూపట్టదు. అందుచే కాంగ్రెసువిధానము క్లిష్టభూయిష్టముగ లేదు. మాంటాగూ సంస్కరణములు సంక్లిష్టములై పరగుచున్నవి. అందుచే, ప్రాతినిధికముగూర్చియే భారతీయులకును, నివేదిక గ్రంథకర్తలకును భేదభావము గలదు. పునాదుల నిషయముగూర్చియే అంగీకారము లేనిది, సంపూర్ణ నిర్మాణముగూర్చి అంగీకార ముండుటకు సాధ్యపడదు. ఈకారణముచే ప్రజలు తృప్తికరముగ ప్రత్యేకజాతీయ సంవిధానమును ఆంగ్లప్రభుత్వమునకు నివేదించుట యవసర మగుచున్నది. ఇందునకు కాంగ్రెసు విధానమునే ఆధారపరచికొని, ముందుకు జనుట, ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభాకర్తవ్యమని, స్పష్టపడగలదు.

వికట ప్రయోగమా?

నిన్నటి ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రిక యిటుల వ్రాసినది: "ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునం దెల్లను సాంఘాతిక పరిపాలనావిధానము ప్రతిష్ఠించబడు సూచనలు గన్పట్టుచున్నవి.

ఆంధ్ర పత్రిక 12-8-18.

ఈ పయి వాక్యమున "సాంఘాతిక" పద మొకటి వికటప్రయోగమయి యుండునా యని కొందఱ అనుమానపడుచున్నారు.

"సాంఘాతిక" మనుకల్పము మాషత్రికయందు చాలకాలము నుండియు ప్రయోగింప బడుచునే యున్నది. ఈ పదము Federal అను ఆంగ్ల భాషా పదమునకు మారుగ నుపయోగింప బడుచున్నది. అట్టిగారిచే రచింపబడిన ఆంగ్ల-సంస్కృత నిఘంటువునందు, 145-వ పుటలో Federal అను పదమునకు మారుగ "సాంఘాతిక" అను సంస్కృత పదము వ్రాయబడి యున్నది. రాజకీయ సంబంధముగ భావముల వాంఛములో దెలుపు నపుడు, క్రొత్త గన్పించు పదములను వాడక తప్పదు.

మదరాసు శాసనసభ.

—(౧౦)—

నిన్నటిదినమున సమావేశమైన శాసనసభయందు ప్రధాన విషయములు చర్చింపబడినవి. గౌ. వి. నరసింహ అయ్యగారి తీర్మానవిషయమున మాత్రము శ్రీ గవర్నరుగారి సలహాపించిన చర్య అకాశ్రియముగ నున్నదని తెలుపుటకు చింతించువారును. అత్యంతమునుకూల హిందూజాతీయక నైపుణ్యము చాలనందున ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యము మొనగలవనిన దని యొక తీర్మానము నుపహాసించె నని అయ్యగారి రిలీఫు పూర్వము చెప్పియుండిరి. దీని నుపహాసించ వలసినదనిగవర్నరు యొక్క ప్రోత్సహించిరి. అంతట నరసింహ అయ్యగారు, సర్వమును నడచుట జేసినట్లు భయభ్రాంతులై యున్నారనియు, నిట్టి పరిస్థితులలో శాసనసభను రిమానముల వరకును ఆపివేయవలసినదనియు నొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. దీనిని వేంకట పతిరాజుగారు బలపరచిరి. శాసనసభా నిర్వహణ నియమముల బట్టి, సభ నాపివేయటమే తీర్మానము నెప్పుడైనను ప్రజాతాపములకు సభ్యుల కధికారము గలదు. ఇట్టి తీర్మానములను అధ్యక్షుడు తిరస్కరింప నెట్టి అధికారమును లేదు. ఈవిషయ పరిష్కారాధికారము సభాపాత్రే గలదు. ఇట్టి సందర్భములలో గవర్నరుగారి తీర్మానవర్తన నాటకపటములు అకాశ్రియమని యెల్లరకును ప్రస్తుతము కాకపోదు. గవర్నరుగారిట్టి నియమానుసరణముగ నివిధానము నవలంబించిలో మనకు వెలసలేదు. ఈ విధముగ శాసనసభ్యుల ప్రధానమైన హక్కు ఉల్లంఘింపబడినది. ప్రస్తుతస్థితియందే యిట్టి నిరంకుశ ప్రవర్తన గల అధికారాధిమానుల మంటాగ్రుభవము మన కొనగబడినవో నక నెట్లు వర్తింతురో వేరే చెప్ప నవసరములేదు. ఎట్టిప్రజా ప్రతిభాపరీక్షామైనను శాసనసభామండలము లేకయే స్టేటు కన్వెన్యం, గ్రాండు కమిటీల సహాయమున శాసనరూపము దాల్చుట కికముం దనువేసినను; స్వాతంత్ర్య పరాయణ కాభానిర్ణయము ఖండితముగ గావించుట కష్టమగుటచే, ప్రతి విషయమును ప్రభుత్వమువారి మానసమునకు స్వామ్య ప్రకాశము సంబంధించినట్లే తోచుచుండును. ఈ విధముగ వర్తింప నధికారాధిమానులకు అపారాధికారము నొసంగు నిమిత్తవపధక మంతవరము జేకడేమదాడుకమా పాతకులే యూహించుకొనవచ్చును.

మొదలైన వివాదములను, వివాదానిచ్చేదములను రిజల్యుట్ చేయవలసినది యొక శాసనమును నిర్మించుటకు సభ వారసుమతింపవలసినది తీర్మానమును గౌ. యామాలు హుస్సేనుగారు రుపపాదించిరి. దీనిపై కొంత చర్చ జరిగినది. ఈ విషయమై మహమ్మదీయాభిప్రాయమును గణగొనుటకై కనరమనియు, ఉలిమా అనేకు లిట్టి విధానమునకు ప్రతిపాలాభిప్రాయముల గలిగియున్నారనియు అచే బుద్ధిమ పాపాలు గారు పలికి, తీర్మానము నెదిరించిరి. కాని, సభవారిచే తీర్మాన మంగీకృతమయినది. 1918 సంవత్సరపు కత్తి నివాసించు శాసనమును యోచించుటకు ఏర్పరచబడిన సంఘ నిజేదము

అవసరాంధ్ర రాష్ట్రీయ సభ

ఆగస్టు 17, 18 తేదీలయందు

మాంటేగూ-షమ్సుఫర్డు సంస్కరణములను

విమర్శించుటకై గుంటూరునందు సమావేశమగును.

ఆంధ్రమహాజను లెల్లరు విచ్చేసి

సభను జయప్రదముగ జరుప సాధితులు.

సభవారిచే చర్చింపబడినది స్థానికాధికారుల అనుమతి సహన దించియే యీ నిల్లును వివిధప్రజాతాపముల వ్యాప్తము గావించ వలెనని ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు జేసిన సవరణ సభవారిచే తిరస్కృత మయినది. ఇందు మూలమున నిట్టి శాసనావలంబ నము ప్రభుత్వమువారి యిష్టానిష్టములపై వాధారపడయందును; దీని అధికారము హెచ్చు కాగలదు. ఈ సీరి సంకుప్త కరణము కావాలను.

అధికార్యుల యేట్లు శాసనసభను దొడ్డపుకాయక మారు, వ్యయ్యుల యేట్లు కవనర్తింప చేయవలయునను తీర్మానమును సర్ అలెగ్జాండరు కార్మ్యుగారు రుపపాదించిరి. ఈ విషయనిర్ణయమునకై యొకసంఘము నైన నిర్మింపబడియే యీ తీర్మానమిర్వితముగ సంగీకృతమగుటఅత్యవసరముగనున్నది. ఈరెండును చిన్న, ప్రాచీన జమిందారీలు. కాని యీవిషయమై ప్రభుత్వసభ్యు లిట్టిచర్య జేసికొనట అన్యాయము. ఈ విషయ నిర్ణయము ఆయా ప్రజాతాపములందలి ఆచారములపై వాధారపడి యున్నది. ఈ ఆచార నిర్ణయాధికార మిదివరకు శాసనసభాసమావేశి గలదు. కాని, యిప్పు డి అధికారమును కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమువారికి వై కొని, యీ శాసనమును నిర్మింప సాహసించుట సమంజసము కాదు.

ఇక శాసనసభ్యుల ప్రశ్నలకు తరలలు నొసంగునపుడు కూడ యీ నిరంకుశ స్వభావము ప్రభుత్వమువారిని వదల లేదు. పర్యవసాని నిషయమున గౌ. నరసింహ అయ్యగారికి ప్రభుత్వ తరల మొసంగును, దీనిని ఖండించిన చెన్నపురి పౌరుల సభవారి కార్మ్యమును తలకొనిచితిమనియు, యీ విషయమై యెట్టి చర్యను జేసికొన నవసరము లేదనియు, యీ యాలోచన ఏప్రిలు 1 తేదీ నుండి, 1918 సంవత్సరము జూన్ 30 తేదీవరకు 28, 820 రూపాయలు వ్యయమైనదియు ప్రభుత్వమువారు చెప్పిరి. మూడు మాసములలో నింత అపారముగ ప్రజాద్రవ్యమును వ్యయపరచుట అన్యాయమని ప్రభుత్వమువారు గ్రహించుట సంభావ్యము. 1918 మార్చి, 1 తేదీ నుండి ఆంగ్ల జేతమునకు పోవుటకు ప్యానులార్డుల నొసంగబడినవారి నాయములను వెలస ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించిరి. మాంటూగూ సంస్కరణ విధానమును సంపూర్ణముగ జేక భావలలో ప్రకటించుటకు ప్రభుత్వమువారిని నిరాకరించిరి యూహించుటకు న్నము. జేకభావలలో నున్నయెడల యీ పథకమునందలి అభిప్రాయములు ప్రజా సామాన్యమున వ్యాప్తమగును గదా! అసామరు తంబి మరక్కయ్యగారు ప్రశ్నింపగా, రాష్ట్రీయ శాసనసభాభివ్యక్తి విధాన పుస్తక ర్యాజమునకై 21 మంది కమిటీలును, 72 జిల్లా మనస బులును ప్రభుత్వమువారిని కోరినదియు, యీ విషయక మగు సూచనలు భారత ప్రభుత్వమువారి అంగీకారము బడయుటకై పంపబడినదియు, పవిత్ర సర్వము కమిషనువారి సలహాలో కూడ నివి యోచింపబడుననియు, ప్రభుత్వము వారు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. ప్రశ్నలకనేకములకు తీసిన యుత్తరము ప్రభుత్వము వారివద్దనుండి రాలేదు.

ఈ విషయము లన్నిటిని తలకొనినయెడల ప్రస్తుత పరిపాలనాతంత్రము సంపూర్ణముగ మార్పు జెంది, అధికారము ప్రజాప్రతినిధుల హక్కులకు మగు తెంత యవసరమే తెల్లము కాగలదు.

యధ్యక్షులును లెలుబండి:—11వ తేదీరాత్రికి లెలు బండి ప్రామాకు వచ్చెను రు 1, 30, 000 ల పత్రములు విక్రయింపబడినవి. 12 వ తేదీని లెలుబండి ప్రామాలో నుండి 18 వ తేదీకి రంగూనకు వెళ్లును. గురువారమునాడు మర్రిబాట వెళ్లును. ప్రామా ప్రయాణమునకు మంచిఫలితము కలిగినది.

న్యాయస్థానవాక్యము.

న్యాయమూర్తులు—పదాధికార్యుల, నేపీయర్ గార్లు. మోటారుడ్రైవరు భాగ్యలే:— (18-వ తేదీ) తీర్మానములను మాంటూగూ-షమ్సుఫర్డు సంస్కరణములను ప్రోత్సహి 9 ఘంటలకు వెల మాళ్లపిల్లి ఆను గ్రామమువద్ద ఒక ముసలివానిమీదుగా ఆ మోటారుబండి పోయి వానికి గాయములుకలిగి వాడు తిరు కార మూడుదినములకు మరణించెను. అందువలన పోలీసువారు మోటారుడ్రైవరు డ్రైవరుమీద కేసుచేయగా చంద్రగిరి జాయింటు మేజిస్ట్రేటుగారు ఇండియన్ పినలుకోడ్ 304 ఎ సెక్షన్ క్రింద ఆశాగ్రతగా బండి నడపుటచే మరణము గలుగజేసినందుకు శిక్షించిరి. అప్పటిలో ఉత్తర ఆగ్రా-బా జిల్లా జడ్జిగారు శిక్షను భాయజరిచిరి. మోటారుడ్రైవరు కేసులో నేపీయర్ గారు న్యాయమూర్తులు చనిపిమీదుగా బండిపోయి ఆ మనషి మరణించినమాత్రముననే ముద్దాయికిని 304 (ఎ) సెక్షన్ క్రింద శిక్షించుటకు విలక్షణమనియు, అతడు మాకుడు గాకాని ఆశాగ్రతగాకాని బండిలోనుటచే మరణము కలుగ జేసిల్లు ఫిర్యాదులు స్పష్టముగ రుజువు పడవలె ననియు, మోటారుడ్రైవరు తనమీద మోపిన సేరమునకు తగినసమాధాన ము చెప్పనందున అతడే సేరమునకు ఊహించుట కంతమాత్రము లేదనియు, ఫిర్యాదించుచు ఈ కేసులో ముద్దాయివలన ఆశాగ్రత ఉన్నట్లు ఫిర్యాదులు రుజువుపడలేనందున శిక్షను రద్దుజరిచిరి.

ముద్దాయికరపున మోటారుడ్రైవరుల నేమకరపు రాను వాను పలుకులుగారును, ఫిర్యాదులకరపున పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు గారును వాదించిరి.

భారత యువజనసంఘము.

మూడవ అంతర్జాతీయ కట్టుటకు చందాలు. భారత యువజన సంఘ భవనము నందు మూడవ యంతర్జాతీయ కట్టుటకై క్రిందివారు చందాపంపించినవి కార్యదర్శి రంగ వాధ మొదల్యారుగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—కడప జి. వెంకటప్పగారు, య్యనిపిటల్ జేర్ మక మొదటిదపా రు 75, ఎ. నంజుండప్పగారు, మోటారు కళిలు మొదటిదపా రు 60, సి. శ్రీనివాస రావుగారు మోటారు కళిలు మొదటిదపా రు 15 జి. రామేశ్వర రావుగారు మోటారు కళిలు 50, టి. వేంకట కృష్ణయ్యగారు, కంట్లాక్టరు రు 30, వి. పిచ్చయ్యగారు మోటారు కళిలు రు 15, ప్రొద్దుటూరు. జి. వేంకట్రామయ్యగారు, మోటారు కళిలు మొదటిదపా రు 50, కె. ననంరావు గారు మోటారుకళిలు మొదటిదపా రు 50, టి. వేంకటరెడ్డిగారు రు 50 చీపాడు మోరెడ్డిగారు రు 50, చీరం మల్లారెడ్డిగారు రు 50, అల్లాడిల్లి మల్లారెడ్డిగారు రు 50, ఎస్. నారయ్యగారు రు 30, కల్లూరు మల్లారెడ్డిగారు రు 30, చిన్ననూలూరు నర్సయ్యగారు రు 15, ఎస్. నరసింహరావుగారు రు 10, అయిదు, అందుకు తక్కువ మొత్తములు రు 15, హాసపేట ఒక స్నేహితునిద్వారా రు 67, రాయచూర్లం ఒక స్నేహితుని ద్వారా రు 38, నెల్లూరు ఒక స్నేహితునిద్వారా 50, మొలగ పల్లి ఒక స్నేహితునిద్వారా రు 25, గుండు గోలూరు ఒక స్నేహితునిద్వారా రు 25, ఆదవానియిద్దరి స్నేహితుల ద్వారా రు 75, తిరువూరు పి. డి. అచయగారు, వర్తకులు రు 250, బళ్ళారి కె.విశ్వకామ్యులుగారు వకీలు 250 రూపైకి 200, చేతంచెర్ల బి. టి. శేషరెడ్డిగారు, బి. తిరువెరెడ్డిగారు బి. మల్లారెడ్డిగారు, టి. రంగవాధ అయ్యగారు. బి. తల్లూరెడ్డిగారు రు 250, రూపకనడి బోగనకపుడు, యిలర స్నేహితులు, 250 రూపైకి రు 140, యిద్దరు మిత్రులు రు 15.

రెండవ యుద్ధబుణమునకు

(1197)

ద ర ఖా స్తు లి పు డ వే క్షీ త ము లు.

ఈ బుణము నూటికి రెండువేల పుణములు చేరుదును. ఈ యుద్ధబుణమునకు వ్రతములు మరల 1921వ సంవత్సరములో నూటికి నూరురూపాయలకు యివ్వబడును. 1923 వ సం.లో నూటికి నూరురూపాయ లీయబడును. 1925 సం.లో 100-కి 103 రూ.లను, 1928లో 100-కి 105 రూ.లను వ్రతములనుకొనువారి యిష్టప్రకార మియ్యబడును.

ఇంతకంటె భద్రమైన సామ్యవాచకమునవద్దతి వేరులేదు.

ఈ వ్రతమునకు దరఖాస్తుగ ఉపయోగించుకొనుటకు దీనిని చివరి మీ చేతువాసి కంట్రుడు.

ద ర ఖా స్తు న మూ నా.

మదరాసు బ్యాంకింగ్ వారికి,..... 1918.

ఈ క్షేపణ,

ఇందులో ..... రూపాయలచెట్టును లేక రొక్కలను పంపుచున్నాను.

అయ్యో,

దీనికోసం యుద్ధబుణవ్రతమును (హామిసరిఫోటు *) నాకు దాని నిష్పించిన మీ రెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఈ వ్రతపు సామ్యము ఏ సంవత్సరములో సామ్యవాచకమునో ఆ సంవత్సర ముండెదని తక్కినవానిని కొట్టివేయుదు.

* 1921, 28, 25, 28 సంవత్సరములో వాపసుచేయకలయును.

ప్రెజిడెంట్ ఇవ్వబడును.

ఇట్లు నిశ్చయమయ్యెను.

చేరు..... చివరము..... (సమర్పణగ వ్రాయుదు.)

వి రో పా మ హా నం గ మ ము

(రెటరు వివరము)

ప్రాస్తు.

మాంటిడిడరు నాక్రమించుట.

లండను ఆగస్టు 12:—జనరలు డిలెన్సీగారు ఉదయ ముననే నైర్వహించి తలపడి అస్సీలు నిల్వల్సిన పీఠభూమి మీద గా మధ్యాహ్నమునకు పనికి పావలగ్గుచు 1 గంటకు ఎటెక్టివ్ నాక్రమించి మాంటిడిడరును పూర్తిగా ముట్టడించెను. ఈ యాత్ర విజయయాత్రయని నైరికవృద్ధులు నుడిచిరి. మాంటిడి డరు ఒయిటీలకు నడుమ పరాసువారు 2-3 మైళ్లు ముందుకు సోయిరి. అంత తీవ్రముగ నెన్నడును పరాసువారు తమకు తమ పోరాటములు నుడిచిరి. చిన్నటాంకులు చాలవని చేసి నేనానవ్వుమును తిగ్గించెను. ఆక్రమిత ప్రాంతమున ఫిరంగులు గుండ్లు మొదలగు సామగ్రి లభింపకముగ నుండెను.

మ్యూనిచ్ మొదల 15 ఫిరంగులు 6 వకావిట్టస్సును దొంగిలించి. మైనిటలలో కొందరు 48 గంటల వేగధాటిని పోర వలసినవైనను గూడ సంధ్యసమయమునా పోరిరి. మాకు చాల సామగ్రిలు నేడు లభించినవి. పురోగమము నడిగ జరుగకపోవుటకు శత్రువులనిరోధము కారణముగాదు. వారు తదలిన సామగ్రిలు మార్గమున నిర్వహించుకొనుచుండెను. 1916 లో వలె చెట్టు రోడ్డున కడ్డముగా వేయబడెను గాన ముందు గుండు మున్నగుసామగ్రిల బండ్లు ఆక్రమణదారులచేత పాటా చురుకుగా గా వీలలేకపోయెను. ఈసారి జర్మనులు చాల తొందరగా పారిపోవుటచే వారిమార్గములందు ముందు గనులు మున్నగు మార్గసాధనములను చేసి అమర్చి వీలలేక పోయినది. మాంటిడిడరు పూర్తిగా ధ్వంసమైనది గాని అది ఘనవిజయముకాదు. దానుకొరులలోని మానేస రాయికి 10 మైళ్లలోనున్నది. మాంటిడిడరు కాంచేను, పూర్వే ములనుండి కచ్చురైలు మార్గముల కది మొ X. ఆరైలు మార్గములమీదనే జర్మనుల సేన కంఠ వా చురాది పరాగములు రావలెను. జనరలు డిలెన్సీగారు తిలారీ ప్రాంతముమీదగా రాయిమీదికిని జనరలు పాంబర్టగారు మాట్టుబియిటీల మధ్యస్థానమునకును వచ్చుచున్నందున జర్మనులు తమసామగ్రిలను వెనకకు పంపుట కవకాశము కలుగునట్లు లభించిన సేనసంతకు వినియోగించి రాయిలాసిగ్నిత్రేని నిలిచి ఎదిరింప యత్నించుచున్నార. జాను అనగ్గిందమునకు వా రాప్రాంతమున సామగ్రిల పధికముగా చేర్చిరి. శత్రువుల సేన తీవ్రమైనదియైన తమకులమని వనవారు ధైర్యముతో మున్నురు. గత మాత్రము మాస్త్రేలో శత్రువులకేమైన భాగ మున 1/3 వ వంత్రుడే మా వశమైనదని విశేషము పరాసు

కవరమునుండి ఆదివారమునాడు మధ్యాహ్నమున సాయంత్ర నమునకు తంజివారల నంపిరి.

విజయఫలితము.

శత్రువులు నిలువనేల నిర్వహించుకొని రావించి కడుక్తి ప్రాముగ సమరమునకు పంపుచున్నందున పురోగమము మం దమగుచున్నది. జర్మను లాపంక్షినిబలపరచ గోరునదియే లేక తమసేనలు వెనకకు పోవుటకు వీలుకలిగించునదియని దీనివల ననే స్పష్టమగును. మానేసరలు మిత్రమండలిసేనలును చాల స్వల్పముగ పంపబడెను. ఆస్మికముగ శత్రువులను తలపడుట కలగను టాంకుబండ్లకు హెచ్చించుటచలనను ఇది సాధ్యమై నది. కాలమాన మనకులముగా నున్నదని ఆంగ్లకవరమునుండి 12 వ తేదీని తంజివారల వచ్చినది.

శత్రుస్థానము లన్నియును వశమగుట.

శత్రువులు తలపోయినంతప్రమాదముననే జనరలు ఘాట గారు నరల చెట్టిచిరి. ప్రారంభించినను జనరలు హంబర్ట్ గా రెలిక్లాఫ్టుముగా తలపడినచందముననే మరల నిపు డతి కీర్ణముగ ముందునకుటచే మున్నులు ఘాటగారి నేనాసామ గ్రియు స్పష్టముకాగలదు. రెండు అనగ్గిందములు జరుగు చుండగ ఘాటగారు మరల మూడవ అనగ్గిందమునగూడ జరిపి విజయమును బడయుకలిగిరి ఇంతవరకు జరిగినది ప్రథమ ప్రయత్నము. ఇది యంతయును యంత్రపు పనివలెనే జరిగినది. దీనివలన క్రమముగా యుద్ధస్థితియంతయు సంపూర్ణముగ మారగలదని కొందరనుభవ జ్ఞులు తలంచుచున్నారు. ఇంతవరకే మంచితాత్మములు కలిగినవి. శత్రువుల స్థితి పూర్తిగా చక్రితమైనది మాంటిడిడరునుండి తక్కిం చుకొనిపోవుటకగాక భూమిపరిసర ప్రదేశమునంతను కాపాడు టనుగూడశత్రువులు ప్రయత్నము సోరుచున్నారు. మాంటిడిడరు ప్రాంతమున శత్రువులకేమున కి మైక్ర ప్రదేశము మాత్రమే కలదు ధూళితోగూడినమార్గములలో నెండవేదిమికి కృశించిన పరిణామలను బండ్లుకాననగును పోలిపోటుచుండుట ప్రేమ ట అధికముగా నున్నది. జర్మనులు కొంతసేనను దక్షిణమునకు పంపుదురని తోచెదని. అంతరుమొదలు ఒయిటీవరకు జూలై నెల 8-వ తేదీ మొదలు మిత్రచుండలి సమరమేకధాటిని జరు గుచున్నది.

వెస్ట్ ప్రాంతము.

శత్రువులను వెస్టునుండి తిరుముటకు మేము చాలపట్టు దలతో పోరగలసిన అవసరము కలుగునట్లున్నది. వారివుడు రక్షణప్రయత్నములను పూర్తిచేసి ఎయిను నుండి నిలువ నేనలను రక్షించు చున్నారు. ఇవట వారికి విమానములుగూడ

చాల హెచ్చుగానుండుటచే ఇతరరంగములందు వారికి ఒత్తిడి మొందుగా నుండవచ్చు వారిచట నవనగ్గిందన ప్రయత్ని మొన రించుచున్నారేమో యను ననుమానము కలుగగలదు. ఇవట మా విమానసంఘమున కిది చాల నగర్హితమును కలిగించు చున్నదని ఆమెరికా కవరమునుండి సోమవారమునాడు సా యంత్రము తంజివారల పంపబడెను.

అమీన్ న్యూమాంటిడిడరు యుద్ధము.

లండను ఆగస్టు 12:—లిహాన్సుకు దక్షిణమున నిన్న సాయంత్రము శత్రువులు మరల తలపడగా తిరిమితిమి. సోమకు దక్షిణమున సోరుసలిపి 200 మందిని పట్టుకొంటిమి. మైక్రొకర్టుకు తూర్పున మన్న స్థానములను ఎటిమహముకు తూర్పున నది కుత్తంతిరమున నున్న పక్షియు నిపు డేకవయ్యె ను. 14 వ ఆంగ్ల సేనకు కుడిప్రక్కను పరాసువారు నిన్న మధ్యాహ్నము రాయివంక పురోగమమును సలిపి ఆర్మీను తోరు తిలారులను వశపరుచుకొనిరి. ఉత్తరరంగమున రోబెర్టుకు తూర్పునను పూర్వము మైక్రెములకు నడుమను మేము మార్పు లను చేసితిమని బ్రిటిషువారు తెలిపిరి.

అప్రివోయిటీలకు నడుమ మార్పు లేదు. రాత్రిమాత్రమే గ్లిగర్సు గ్రినలర్సు రంగమున ఫిరంగులు కాల్చబడెనని పరాసు వారు తెలిపిరి.

85000 మందిని పట్టుకొంటిమి.

ఈ నెల 8 వ తేదీ మొదలు 85000 మందిని పట్టుకొం టిమని పరాసువారు తెలిపిరి.

బ్రిటిషు రంగము.

లండను, ఆగస్టు 12:—శేటిరాత్రియందు బ్రిటిషు రంగమునుండి జనరలు హేకుగా రిట్లు ప్రకటించిరి:—రాయి ప్రాంతమునను పూర్వీకాదుకుతూన్ననను సోమనదికి దక్షిణ మునను యుద్ధము తియ్యదముగ జరిగినది. ఈస్థానములతూర్పు నందు మనసంక్షిని ముందునకుతేచ్చి 100 మంది తైటిలకు పట్టు కొంటిమి సోమనదికి దక్షిణమునందు తీవ్రయుద్ధానంతరము ప్రాయార్థు అనుపురమును స్వాధీనపరచుకొంటిమి. ఈ యుద్ధ మునందు హతులుగను వైదీలుగను శత్రువుల కనేమలను స్వప్త మైరి. యుద్ధమింకను తీవ్రముగ జరుగుచున్నది. బ్రిటిషురంగము నందు పరాసువారు లెఫ్ట్ లోజస్ ఆను స్థానమును బట్టుకొనిరి.

విమానయుద్ధము.

11-వ తేదీ పగటియందును, రాత్రియందును, సోమనదిని వాటి స్థలములందును నైలునే జంక్షనులందును 50 టన్నుల బొంబులను వేసితిమి. కోల్పోన్స్ నులులైనను, పాకలమీదను పగటిపూట చాల దిగువనుండి బొంబులు వేసితిమి. బొంబులు నూటిగా పడెను. మనకేమియు నష్టము గలుగలేదు. రాత్రి యందు నెహోను, కాంప్రేనేనులను ముట్టడించితిమి. మన రాత్రివిమానము లన్నియు తిరిగివచ్చినవి. శత్రువిమానదళములు యుద్ధరంగమునందు విశేషముగా పనిచేసెను. మేము 29 శత్రు విమానములను ధ్వంసముచేసి 24 విమానములను నేలకూల్చి తిమి. బ్రిటిషువిమానములు కొకనలుకుటలేదు. మన విమానఫిరం గులు ఒక “గోతా” విమానమును నేలకూల్చెను.

విమానరంగము.

లండను, ఆగస్టు 12:—వాయు మంత్రవర్గమువారిట్లు ప్రకటించిరి. ఇవివలకు తెలుపబడిన విమానకార్యములు గాక నేటిమధ్యాహ్నము మెట్టు స్థానమునందున్న ఒక ప్రదేశముపై బొంబులను వేసితిమి. 11, 12 తేదీలందు రాత్రిని వాతావరణము బాగుండకున్నను రెండువిమానములను ముట్టడించి ముఖ్య ప్రదేశములపై బొంబులను వేసితిమి. 12 వ తేదీని ఒక విమా నమును ప్రాంక్షర్టు యొద్దనున్న కర్మాగారస్థానములను ముట్ట డించితిమి. ఈ ప్రదేశమధ్యభాగమున బొంబులువేలినవి. శత్రు విమానములు 30 మైళ్లు వెనుకకు పరుగెత్తుచు యుద్ధముసలిపెను. రెండు విమానములను ధ్వంసము చేసితిమి. బ్రిటిషు విమానము లన్నియు తిరిగి వచ్చినవి. ఇంకొక విమానదళము చాకెనా అను స్థానమున విమానకాలపై జన్మప్రదముగ బొంబులను వేసితిమి. అని శత్రువిమానముల నెదుర్కొని దీర్ఘయుద్ధము సలిపెను. మేము 4 విమానములను ధ్వంసముచేసి ఒకదానిని నేలకూల్చి తిమి. బ్రిటిషువారి విమానములు రెండు కనలుకుటలేదు. మన విమానములు యుద్ధానంతరము సమావేశమై ముఖ్యస్థానముపై బొంబులను వేసెను. ఒక పాకపై నూటిగ బొంబుల వడి 4 శత్రు విమానములను భూమిపై నాశము చేసెను.

పరాసు ప్రకటనము

లండను, ఆగష్టు 18:— విన్నటిరాత్రి పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:— ఆరవ ఆయన్ నదులకు నడువను మేము గురి ఆనుగ్రామము వాక్రమించుకొని కోయిల్ పెట్టు పెవిన్ కోరు స్థానముల కుత్తరముగను విజృంభించితిమి వెన్లె నదిపై ఉత్తర పు గట్టున ఫీస్మీను ప్రాంతమున నున్న నునస్థానములయొద్ద శత్రువులు సత్విన ప్రతిఘటములకు భిన్న పడితిమి.

ఫీస్మీను ప్రాంతమునందు శత్రుయుద్ధమును భిన్న పడితి మనియు శత్రువుల కిమితి నవ్వము గలిగినయియు ఆమెరికనులు ప్రకటించిరి.

జర్మనుల ప్రకటనలు

లండను, ఆగష్టు 12:— అంకరు ఆఫ్రికన్ నడుమ బ్రిటిషువారికి విజయము కలుగుట మనకు ప్రతికూలము. జర్మనుల రక్షణ ప్రయత్నములు నిఫలిమైనవి. జర్మనప్రధాన సేనా నులు సేనా నవ్వమును తగ్గింపవలె నని ఘోష పెట్టుచుందుగ భూమి, ఫిరంగులు, సైనికులు గూడ నధికముగ నవ్వరుగుట చాలపంతాపకరమని బెర్లిన్ నరటగల్గుటపత్రిక వ్రాసిని. తికో గమున మింకను జరుగగల దని మిట్టాల్జిజనయిటంగు పత్రిక వ్రాసిని.

సామగ్రులు వచ్చుటకు బండ్లును క్యవధియును లేనందున ఏ గొట్టులు తొందరగా జరిగినవి. శత్రువు లగ్ని జ్వాలన గురి పించుటచే తెలిపారు తెలిగ్రావు తీరాలు తెగి వార్త లాగిపో యినవి. వైగలు పొగమంచులో కవబడలేను. ఫిరంగిదళ యను టాంకు లన్ని ప్రక్కలనుండియు తలపడుటచే పరాజయము కలిగినదని బెర్లిన్ ను నుండివార్త వచ్చినది.

శత్రువిమానమును కూల్చుట.

లండను, ఆగష్టు 12:— విన్నటి యాదయమున మావిమా నములు పశ్చిమ ఫ్రీసియను తీరమున నుంచరించెను. జర్మను విమానము లధికముగా తలపడెను. 6 మోటారు పడవలు తిరికి రాలేదు. వేరునవ్వు మేనుయును లేదు. ఆమెల్లాండు కుత్తరమున మేముక విమానమును సముద్రమున గూల్చితిమని నాకాదళ మునారు తెలిపిరి.

జర్మనుల ప్రకటనము.

లండను, ఆగష్టు 12:— కనివారమునాడు లిహోస్సు ఆక్రేటకు మధ్య మాత్రమే యుద్ధముజరిగినది. మాంటిడియరు దశ్చయమున పోరును మేము తెబోసరి వానువిల్లర్సు-కోకను కోరు-మార్జెట్టులవంక కేగితిమని జర్మనులు వాయువార్త పంపిరి.

ఇంగ్లండు

సామ్రాజ్యమందలి నీటికత్తి.

లండను, ఆగష్టు 12:— సామ్రాజ్యమున 500 700 లక్షల గుర్రముల జలకత్తిగలరు. తీనిలో చాలభాగము పెంటసే యుపయోగమునకు రాగలదు. ఇండియాదేశము మున్నగునన్ని దేశముల వారును జలకత్తినిగూర్చి పరిశోధనలను జరుపవలెను. సామ్రాజ్యజలకత్తి సంఘమం దెర్పనపదగును. దానియందు అన్ని దేశముల వారును సభ్యులుగా నుండెదగునని బ్రిటిషు ప్రెసిడెంట్ సంఘమునారు ప్రకటించిరి.

స్టీమరులో ప్రేగు.

లండను, ఆగష్టు 12:— కలకత్తానుండి గ్రేటరెండకు వచ్చిన హెక్టరు నాకలో నలుగురు బావిటలకు ప్రేగువ్యాధి తగిలినది.

బర్మాలో పదార్థములు.

లండను, ఆగష్టు 12:— బర్మాలో భూమి ఫలకంతము, కర్మములు కొరతలేదు. చేపలుమెండు. అడవు లక్కధికము. ఖనిజములు మెండుగాని ఇంతరరకు ధాన్యము పేకు, ఖనిజతై లములనుగూర్చి మాత్రమే ధనికులగు బ్రిటిషువారు పనిచేసిరి. అచట హిందూ దేశమునందుకంటె కూలి మెండు. రాకపోకల సదుపాయము తక్కువగాన నచట కోడ్లు రైలుమార్గములు మున్నగు సేర్పాటుల నధికముగా చేసినచో చాల పరిశ్రమల నా దేశములును బ్రిటిషువారును గూడ ప్రాంభింప వీలుకల దు. సునసాయములను యథాధిగా కోరువారికి దొరతనము వారు చేసెదరని సర్ హార్వే ఆడంసను గారు మిలెటెనుపత్ర కకు వ్రాసిరి.

ఇండియా గోల్డుస్టాండ్ను నిలువ.

లండను, ఆగష్టు 12:— కాలె నెల 31-న తేదీకి ఇండి యాలో నేమియునులేదు. ఇంగ్లాండులో 8,40,87,17 పౌను లున్నవి. వానిలో 60,00,000 కొద్ది వాయుదాసామ్యు. 1,98, 11,604 పౌనులు కలగనియులు 1గవర్న మెంటు పెక్కురిటి మీదను 89,18,485 పౌనులు బ్రిటిషు గవర్న మెంటు పెక్కురి టిటిమీదను నున్నవి.

మరియుకడస్సిను కూల్చుట

లండను, ఆగష్టు 11:— నేడుదయమున నరియుక కడస్సి నును కూల్చిరి. తొగ్గాత్తరమున దానినిచూడగనే యొకవిమా నములేచి దానిని తలపడినది. ఆడప్లెను సముద్రమునబడినది. అది యొక పెద్దకొత్త మాదిరి విమానమని సాటరుపత్రిక వ్రాసినిది.

రుష్యా

రెడు గొట్టుల సేనాని.

ఆమెస్టరుడం, ఆగష్టు 12:— ముగవపు ఆక్స్ ఫోర్డ్ గానిండుకొనెను. ఇంతివరకును పోలేను యుద్ధానికి గా మండిం కిరలంకోను సేనానిగా నిశ్చయించి జకోస్టావకుల వెదిరింప నిశ్చయించిరిని లోకలు అంజగరుపత్రిక వ్రాసినిది.

జకోస్టావకుల సద్భావము.

లండను, ఆగష్టు 12:— వ్లాడివస్తరులో దిగి ఆంగ్ల సేన ఉమావీరంగమున కేకెను. జకోస్టావకులు చాల గంభీరమును తెలిపిరిని యుద్ధ కావ్యాలయమునారు తెలిపిరి.

హంతకుని నురిదీయుట.

ఆమెస్టరుడం, ఆగష్టు 12:— నాను ఎల్వెరును మాత్య తేసిని దానిసి. నురిదీసిరి కీపునుండి తిరివాన్త వచ్చినది.

ప్రతివిప్లవము.

కోపకహగకు, ఆగష్టు 11:— రష్యాలో చాలపట్టుణ ములలో ప్రతివిప్లవము కలిగినది. సానియలు సంఘములను త్రోసివేసి విప్లవసంఘములను స్థాపించిరి. నుప్రవిద్ధ బోర్ని విక్తు నాయకుడగు ఆలిస్సీస్కినికాజునులో కధించిరి. కాజునునీ గోరుకుజిల్లాలో బోర్ని విక్తులు చాలమంది పోతులైరి. నూతనోద్దయము చాల ప్రబలు చున్నది.

ఉర్క్యును రైతుల తిరుగుబాటు.

లండను, ఆగష్టు 12:— 5000 మంది రైతులు మరఫ రంగులను ఫిరంగులను ఆహార పదార్థములను బెద్దకాల మోటారులు తీసుకొని పోటావాప్రాంతమున నీపరునదిని కా టిరి. జర్మనులు వారిపైకి సేనను పంపిరి. ఉక్రేనులో చాలచో ట్ల పోరుజరుగుచున్నది. ఆంగ్లసేనాను సేలను బెట్టు గొట్టులను తలపడుటకు నల్గూలో వారు యత్నించుచున్నారని కీపు నుండి రష్యావారు వాయువార్త పంపిరి.

జకోసావకు సేనాని జనరలు చెరిబచపుగారు సేనానిగా నుండురిని మాస్కోనుండి తిరివాన్త వచ్చినది.

కెనడావారి తోడ్పాటు

టెలావా, ఆగష్టు 12:— కెనడావారుగూడ వైచేయా కు సేనను పంపెదరని అధికారులు తెలిపిరి.

బొల్కాను

ఆల్బానియా రంగము.

లండను, ఆగష్టు 12:— ఆల్బానియాలో శత్రువులు జగోడినావంతెన మొగనువదిలిపోయిరిని ఇటలీవారు తెలిపిరి.

జర్మని

జర్మను నౌకాదళసర్వ సేనాధిపతిని తొలగించుట.

లండను, ఆగష్టు 12:— అడ్మిరలు కాపతేను పనినుండి తొలగించిరి. అమెరికా సేనను ప్రాప్సుకుచేరకుండ నిరోధించ లేపోయెనని అతిరిని తొలగించిరి

వాను హింట్లు.

ఆమెస్టరుడం, ఆగష్టు 12:— విదేశీయత్రా వానుహింట్లు గారు చాన్సులరుతో మాటలాడుటకు 1 ప్రధాన శిథిరమున కేగి యి బెర్లినునుండి వార్త వచ్చినది.

స్థానిక వార్తలు

కార్పొరేషను:— రేపు 20 వ తేదీ మంగళవారము సాయంకాలము కార్పొరేషను యొక్క సాధారణ సభ యొకటి కిప్పును నుండిరమానందు జరుగగలదు.

కలవలవారి ధర్మవైద్యాలయము:— కలవలవారు నుంగంబాకమునందు నెలకొల్పిన ఆయుర్వేద ధర్మవైద్యాల యనునకు జూలై మాసాంతరమునకు 2,428 పురుషులు 2,515 స్త్రీలు, 2,861 పిల్లలు చికిత్స పొందిరి.

గవాయి వ్యారాసామెయిగారి గానసభ:— ఈనెల 15 వ తేదీ గురువారమునాడు సాయంకాలము 6 గం టలకు ఆర్యీయవపీధి గోష్ఠహాలులో సామెయిగారు కడపటి సారి గానసభను జరిపి కలకత్తాకు వెల్లిపోయెదరు.

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము:— చెన్నపురి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు మొన్న మహాజనసభా మండిరమునందు ఆనిబిసెంటుగారి యాజమాన్యముక్రింద సమా వేశమయి, 38 వ కేసీయ మహాజనసభకు లోకమాన్య తిలకు గారి అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనినారు. రాజ్యాంగసంస్కరణ ములపట్ల సంఘాధిపాయమును వెలుపుటకు 20 వ తేదీ నాడు సమావేశ మగుటకు తీర్మానించిరి.

రక్షకసేన (శ్రాల్వేషనుఆర్యీ)వారి ఉపన్యాస ములు:— కమిషనరు బూతు టకరుగారును భార్య యను చెన్నపురికి వచ్చెదరు. మిమోయలు హాలులో ఈనెల 17-న తేదీ కనివారమునాడు “మా ఆంగ్ల కేశ్ యాత్ర, జపాను వైచేయా కెనడాదేశ సందర్శనము పురరాగయనము” అను విషయమునుగూర్చియు అదివారమునాడు “జగతంరాజా”అను విషయమునుగూర్చి లాంతరు బొచ్చులనుచూపును నుపన్యసించె దరు. అందఱును రావచ్చును. టిక్కెట్లులేవు.

అదివారమునాడు పగలు 10 గంటలకు మున్నడీ హాలు లో హోలీసెనె సభ జరుగును. “హోలీఫ్లాస్టు ఆఫీసు” అను విషయమున నుపన్యసించబడును. క్రొత్త పటములు క్రొత్త పాటలు గంభీరోపన్యాసములు. అందఱును రావ్రాధితులు. చించి తినిజము. ధర్మము పరిగ్రహింపబడును.

అతివాదులు: మితవాదులు.

1907 సంవత్సరమున జరిగిన ముప్రసిద్ధ మారతు కాంగ్రె సులో మితవాద అతివాదనామము లుద్భవించినవి. ఆసంవత్స రముమొదలు తనమరణము వరకు యాహూడిరానివారితో సట్టి రాజీమా నామును జేయుటకు సర్ ఫిరోజీషా మెహతా తిర స్కరించెను. ఈతని మరణమునంతనే అతివాదకేత్రము విజృం భింప ప్రారంభించింది. అప్పటినుండియు కాంగ్రెసుఅతివాదుల కేతులలో బడిబోయెను. ౪5 ఫిరోజీషా మెహతా నాయకత్వ మునకున్న రాజనీతిజ్ఞు రెల్లరుకు అతివాదులలో సందేహినిని యుండుటచే, రెండు, మూడువారములకు పూర్వము వరకు కాంగ్రెసులో మితవాదుల వ్యక్తత్యమే అగపడుట లేదు. గతవత్సరమున లీసెంటు కాంగ్రెసునుండి తొలగిపోవలసినదని మితవాదులు ప్రేరితలై కాని అట్టి ప్రయత్నములు ఫలవంక మాలు కాలేదు. నేడు బెంగాలు సేవనుల లిబరలులీనుకు స్థా పించి పెద్దమనుష్యులు దిక్కుబానపుగోహిత రాజునకు జోహాదు చేసియుండిరి. మాంటాగ్యూ పెయ్యుపర్ల పథకము ప్రయతి ము కాకపోయినయెడల నిజమగు మితవాదులును మితవాద నామధారులును బయటకు వచ్చియుండరని చెప్పవగును కాని అతివాదులు ప్రభుక్యమునాం స్థితిని దుర్భరము చేయుచున్న ప్పు డేమితవాదులు మిన్నకుండిరను విషయమును మేము మరు నకాలము. ప్రభుక్యమువారి సర్వకత్తు లన్నియు సంగ్రామనిర్వ నా ని ము న ని మ గ్న మై యున్నపుడు కూడ వీరిలో ననేకు లీఅల్ల రిమూకలోచేరి ప్రభుత్వమువారి కలవరమకు జొచ్చి. ఇప్పుడు వీరుచురలివచ్చి, తాము మితవాదులకును లోక మనకు చాటుచున్నార. వీరు మితవాదులా? లేక ఏయిండ కాగోడుగు బట్టువారలా? ఈ రెండింటికేను గలకేదమును గను గొనుటకు విశేష మేధాకత్తి అవసరములేదు. అనెర కాంగ్రె సుసభనుండి తొలగిపోవుదునని ప్రకటించిన వారలలో ననే కులు మితవాదులుకాను. వారిలోననేకులు ఏ యెండ కా గోడుగు బట్టువారలే— “జన్మిను” పత్రిక.

చెన్న పురి శాసనసభ.

నిన్నటి దిన చర్య.

గౌ. రాజగోపాలాచారియరు గారు 1918 సం. రపు చెన్న పురి కట్టి ఆపుదల శాసనమును గురించి ప్రత్యేక కమిటీ వారి నివేదికను ప్రకటించిరి. ఆ నివేదిక ప్రభుత్వ యామోద మును బడసెను. ఆ శాసనముపై క్రింది సవరణలు పాపాదించ బడెను.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుపంతులు గారు 1-వ క్లాజు లో 2-వ సబు క్లాజుకు ముఖగా "అట్టి యభివృద్ధికి స్థానికాధికారియొక్క గాని, అధికారముగల గాని యనుమతి బడసిన పిదప అట్టి ప్రకటన గావించబడునెడల" అనుమాటలు చేర్చవలయునని యుపపాదించిరి.

గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు రామోదించిన పిదప ప్రభుత్వమువారి పక్షమున గౌ. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు సవరణ అంగీకరింపబడలేదని ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. సవరణ వోటునకు వేయబడి అంగీకరింపబడలేదు.

2-వ క్లాజులో "పబ్లిక్ వాకరు" అను పదముల పిదప "ప్రైవేటు డ్రైవర్స్ దక్క" అను మాటలు చేర్చవలయునని గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు సవరణ యుపపాదించిరి.

గౌ. పి. శివరావుగారు ఆమోదించిన పిదప వోటునకు వేయబడి సవరణ అంగీకరింపబడెను.

3-వ క్లాజు తీసివేయవలయునని మరయొక సవరణ పాపాదించిరి. గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు సవరణ నామోదించిన పిదప వోటునకు వేయబడెను. కాని యది యంగీకరింప బడలేదు.

గౌ. రంగాచారియరు గారు 5-వ క్లాజులో (1) (ఎ) నబు క్లాజునకు "అమ్మట" అను మాటకు పూర్వము "శాన వానికి నష్టము కలుగులాగున" అను మాటలను చేర్చవలయునని యొక సవరణ యుపపాదించుచు ఆ మాటలు లేనివో అమ్మటాడు మంచి వస్తువులను గూడ నమ్మటకు వీలు లేదని యు, అమ్మినవో శిక్షకు పాత్రుడగుననియు, అట్టి శిక్షను తప్పించుకొనుటకు ఆ మాట లుండుట యవసరమనియు చెప్పిరి.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుపంతులు గారు రామోదించిన పిదప ప్రభుత్వమువారి పక్షమున గౌ. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు కొన్ని కేసులను చదివి విసిరించి ఆమాటలుండకులని నష్టము లను తెలియబరిచిరి.

గౌ. మో. రామచంద్రరావు పంతులు గారు, గౌ. పి. శివరావుగారు, గౌ. టి. రిచిమండుగారు, గౌ. శ్రీనివాసయ్యగారు సవరణ నామోదించుచు మాట్లాడిరి.

గౌ. యాదాబుహుస్సేను బహదరు గారు సవరణకు వ్యతిరేకముగా మాట్లాడుచు, వస్తువులకొనువానికి గాక తిరువాతి అనుభవించువానికి నష్టము కలుగును గాన ఆ మాట లుండుటవలన విశేషాభము కలుగజాలదని చెప్పిరి.

కె. రామయ్యగారు కూడ సవరణ నామోదించుచు మాట్లాడిరి. సవరణ వోటునకు వేయబడి ఓడిపోయెను.

పిమ్మట సభవారు ఫలాహారములకు లేచిరి. ఫలాహారములైన పిదప తిరిగి సభ 2-50 గంటలకు సభ సమావేశమయినది. పిమ్మట గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుపంతులు గారు 6-వ క్లాజులో 2-వ సబు క్లాజును తీసివేయవలయునని యుపపాదించిన సవరణ వోటునకు వేయబడి యంగీకరింపబడలేదు.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుపంతులు గారు 5-వ క్లాజు లో 1-వ సబు క్లాజు, డిలో నూటిని ఏబడిక్రిందను, అయిదు వందలను రెండువందలగాను మార్చవలయునని యొక సవరణ నుపపాదించిరి. కాని అది అంగీకృతము కాబడలేదు.

19-వ క్లాజులో మూటిని రెండక్రింద మార్చవలయునని గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుపంతులు గారిచే నుపపాదించ బడిన సవరణ వోటునకు వేయబడి యంగీకరింపబడలేదు.

పిమ్మట గౌ. టి. రంగాచారియరుగారు 1-వ క్లాజు తరువాతి క్రింది క్లాజును 20-వ క్లాజుగా తేల్చుకొని మలయునని యుపపాదించిరి.

"ఈ శాసనముక్రింద విధించబడిన నమూనాకాబడిన జరిమానా మొత్తములకు ఏ స్థానికాధికారియొక్క పరిపాలనా ప్రభుత్వము చేరముగావించబడెనో లేక ఎవరి అధికారము క్రింద చేరవలయునో అట్టి స్థానికాధికారి లేక్కలగా జరిమానా కట్టించవలయును."

అను నై సవరణ నుపపాదించుచు గౌ. టి. రంగాచారి యరు గారు రిట్యువస్యించిరి.

ఈవిధముగ నమూనా కాబడిన జరిమానా మొత్తములకు యును మున్సిసిపాలిటీలకు గాని లోకలు బోర్డులకు గాని యిచ్చి నవో వారికి కొంతద్రవ్యసహాయము చేసినవార మగుదుము. లేనివో వారు సామ్యువక్త చాల ఇబ్బంది పడవలసి వచ్చుచున్నది. కాబట్టి అట్టి యిబ్బందుల కరకాళము లేకుండ తన్ని వారణాధిమై ఆసామ్యులయిన వారి యధికారమున కిటు వలయునని కోరుచున్నాను.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుపంతులు గారు సవరణ నామోదించిరి. ప్రభుత్వమువారి పక్షమున గౌ. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు ఇండియా కార్పొరేషన్ గారిచే ఏర్పరుపబడిన నిబంధనల ప్రకారము స్థానిక ప్రభుత్వమువారికి గాని, గవర్నరు గవర్నరు జనరులకు గాని నెట్టి యధికారము లేదనియు, రాబడి మొత్తములను ప్రభుత్వమువారి యొద్దనుండి లోకలు బోర్డుల యధికారములోనికి మార్చుటకు శాసనసభ్యుల కెట్టి యధికారమునుకూడ లేదని చెప్పిరి.

గౌ. మో. రామచంద్రరావు పంతులు గారు స్థానిక శాసనసభ్యులకు ప్రకారము స్థానిక ప్రభుత్వములవారికి స్వస్వాతంత్ర్యము గలదనియు, అట్టి స్వాతంత్ర్యము నుపయోగించినవో లోకలు బోర్డులకు, మున్సిసిపాలిటీలకు, గౌ. టి. రంగాచారియరుగారు కోరినటులు ఆ శాసనముక్రింద నమూనా కాబడిన మొత్తములయొ వియ్యకచ్చు ననియు చెప్పిరి.

గౌ. పి. శివరావుగారు, బి. వి. నరసింహయ్యగారు, కె. రామయ్యగారు సవరణ నామోదించుచు మాట్లాడిరి.

గౌ. టి. రంగాచారియరుగారు అట్టి ఆదాయములపై లోకలు బోర్డులవారి కధికార మియ్యబడినటు లిదివరలోని కొన్ని శాసనములు నివర్తనములుగా నుచ్చవరయ ప్రభుత్వము వారికి తలంపు కలిగినయెడల తప్పక నెలవేలగలదనియు గాన నీ సవరణ అంగీకరింపవలయుననియు చెప్పిరి.

సవరణ వోటునకు వేయబడి యంగీకరింపబడలేదు. పిమ్మట రంగాచారియరు గారు అనకుల ప్రతిపాల సభ్యుల పేర్లను గోరిరి.

గౌ. బి. కె. రామోదించారుగారు, మో. రామచంద్రరావుగారు, పి. శివరావుగారు, కె. రామయ్యగారు, బి. వేంకటపతిరాజుగారు, సదాశివరెడ్డిగారు, కె. మార్యపా రాయణమూర్తి పంతులుగారు, కె. ఆర్. వి. కృష్ణరావుగారు, టి. రిచిమండుగారు, ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు, టి. రంగాచారియరుగారు, బి. వి. నరసింహయ్యగారు ఈ 12 మంది యను శ్రీరామమహానామ అనుకూలముగాను మిగిలిన 23 మంది యను ప్రతిపాలముగాను వోట్లవేసిరి. సవరణ త్రోసి వేయబడెను.

గౌ. సర్ అలవాండరు కార్పొరేషన్ గారు 1904 సం.పు నుదరాను యింపార్టీ బులు ఎక్సేట్టు శాసనము ప్రకారము వోడ్ల మౌజులకూ, వుయ్యూరు జమీనులు అన్వాయకాలకూ వేయగూడని జమీనులక్రింద నుండవలయునని ఒక శాసన ముపపాదించుచు నిట్లువర్ణించిరి. పురాతనమైన కొడైవ్వు నాయకకూ, వుయ్యూరుజమీనులు వ్యాజ్యములలో చిట్కొని నానాటికి ధీధనకల వచ్చుచున్నవి. అట్టిజమీనులు కొంతకాలములో పరాధీనము చేయవలసి ముందును అట్లుచేయట వలన ఆ జమీందారులయొక్క ఆర్థికగౌరవమునకు భంగము గలుగుటయేగాక వారివంశముగూడ మృద్ధిచెందవలెను. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారు 1904 సం.పు నుదరాను యింపార్టీ బులు ఎక్సేట్టు శాసనము ప్రకారము పైరెండుజమీనులకు అన్వాయకాలకూ గూడ ప్రభుత్వమువారి యధికారములోనికి తీసికొని సంరక్షింపవలయునని యీ శాసనముయొక్క యుద్దేశ్యము.

గౌ. గిల్మరుగారు శ్రీరామమహానామోదించిరి.

గౌ. బి. వేంకటపతిరాజుగారు వై శాసనమునూర్చి మాట్లాడుచు తద్విషయము చర్చనీయాంశము గాకపోయినను పూర్తిగా అంగీకరించుటకు వీలులేదని యుండవలయునని ఆ జమీ నులను వ్యాజ్యములనుండి తప్పించి యీవధువులమీద ఈ నూత్నముల ప్రకారము ఏ జమీనుల సంరక్షణము గావించ నెందినో తెలియపరచవలయునని కోరిరి.

గౌ. టి. రంగాచారియరుగారు శాసనము బలపరచుచు నిట్టి విషయములలో స్వకీయభావములను గోరక కేవలము ఒక నూత్రము ననుసరించి పనిచేయవలయుననియు ఆ జమీం దారుల పుత్రుల పోషణవిషయమై గూడ తగు ఏర్పాట్లు గావించవలయుననియు చెప్పిరి.

గౌ. మో. రామచంద్రరావు పంతులు గారు ఈ జమీనులను ఆక్రమ వేసినవో కొనుటకు సంసిద్ధులయిన వారు వెళ్ళుమంది యితరులుగల రెనియు అనేక జమీనులు ఇదివర లో ఆక్రమ మూలముగా నమ్మబడినవనియు ప్రభుత్వమువారు ఆజమీనుల కొన్ని యితరులను జమీందారులుగా చేయనెంచి రో లేక పూర్వపు జమీందారుల గౌరవము కాపాడవలెంచి తో తెలియగోరి.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారుకూడ శాసనమును బల పరచుచు జమీందారుల కుటుంబములలోని కనిష్ఠుల హక్కులను గూడ శాసనపూర్వకముగా సంరక్షింపవలయునని కోరిరి.

గౌ. కలవపరముప్పిలు నాయరుగారు కూడ బల పరచిరి.

గౌ. కె. రామయ్యగారు, గౌ. పి. శివరావుగారు, గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు, గౌ. టి. రిచిమండు గారు కూడ శాసనమును బలపరచిరి.

పిమ్మట గౌ. కార్పొరేషన్ గారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు కుటుంబములలోని కనిష్ఠుల పోషణవిషయమై గౌరవ సభ్యులు గోరినటులు తగు ఏర్పాట్లు గావించబడుననియు, ఈ శాస నము ప్రకారము జమీందారుల గౌరవము కాపాడబడుననియు చెప్పిరి.

పిమ్మట శాసనము వోటునకు వేయబడి యంగీకరింప బడెను. పిమ్మట గౌ. కార్పొరేషన్ గారు ఈ శాసనమును ప్రత్యేక కమిటీవారు చర్చించు నవసరములేదని యుపపాదించిరి. గౌ. గిల్మరుగారు రామోదించిరి.

ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు తద్విషయమై ఏమియు తొందరలేదనియు ప్రత్యేక కమిటీవారిచే పరిపూర్ణచర్చ జరి గించుట యవసరమనియు చెప్పుచు కార్పొరేషన్ గారు తీర్మానము నకు ప్రతిపాలముగా మాట్లాడిరి.

గౌ. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు జమీనుల అన్వాయకాలకూ శాసనము జమీందారుల హక్కుల మరల బలపరచుట లగుననియు అందువలన ఈ విషయమై ప్రత్యేక కమిటీవారు చర్చించ నవసరములేదనియు చెప్పిరి.

ఈతీర్మానము వోటునకు వేయబడి యంగీకరింపబడెను. పిమ్మట ఈరిట్లు శాసనముగా చేయబడెను.

గౌ. రాజగోపాలాచారియరుగారు 1906 సం.పు ను దరాను పోర్టులకు శాసనమునను కొన్ని సవరణలు గావించ వలయునని యుపపాదించిరి. శ్రీనివాసయ్యగారు తీర్మానము ను నామోదించిరి.

పిమ్మట ఈ విషయమై చర్చించుట కొకకమిటీ ఏర్ప రచబడెను. గౌ. శ్యామగారు, శ్రీనివాసయ్యగారు, రిచిమం డుగారు, శ్రేణుగారు, పి. రాజగోపాలాచారియరుగారు, తాం గరుగారు, స్పీంకుగారు కమిటీసభ్యులుగా ఏర్పరచబడిరి. ఈ కమిటీవిషయమై వోటునకు వేయబడి యంగీకరింపబడెను.

నేటి దినచర్య.

నేటిదినముతిరిగి మధ్యాహ్నము 11 గంటలకు నెంటు బార్టికొటలో శాసనసభ సమావేశమయినది. నిన్నటిరెలేనే వెళ్ళుమంది గౌరవసభ్యులు సభకు విచ్చేసిరి. గవర్నరుగారు రిఫ్యూజీకి వహించిరి.

గౌ. పి. రాజగోపాలాచారియరు గారు చెట్లతెగుళ్ళ యొక్కయు విష పురుగులయొక్కయు వ్యాధికము నాపు దలచేయుట కొక శాసన ముపపాదించుచు కొన్ని పురుగులు ఇతరజేవుల నుండి హిందూ జేవులలోనికి దిగుమతి యగుట వలన వానిమూలకముగా అనేకరోగముల జననమునకు కారణ మగుచున్నది. గోరావరి కృష్ణ జిల్లాలలో తాటిచెట్టుల రోగములను గురించి నునకు పూర్తిగా తెలి యును. కొన్ని కొన్ని పురుగులు వ్యాధిసమువలన గంటలకు వ్యవసాయదారులకు భంగము కలుగుటయేగాక ప్రాణాపా యమానకుగూడ కారణభూతి మగుచున్నది. కాబట్టి రోగము లు వ్యాధిముకాకుండ వెంటనే శాసన పూర్వకముగా నాపు దలచేయుట యవసరమని తోచుచున్నది. కాబట్టి యట్టిశాస నమును గౌరవ సభ్యులందరు సంతోష పూర్వకముగా నాహ్వా నించెదరని నమ్ముచున్నాను. ఈ విషయమై చర్చించుట కొక ప్రత్యేక కమిటీ నేర్పరచుట యవసరము.

గౌ. శ్రీనివాసయ్యగారు ఆమోదించిరి.

గౌ. రామనాథపురం రాజుగారు, కలవపరముప్పిలు నాయరుగారు, కె. ఆర్. వి. కృష్ణరావుగారు, అనామయ్యరు తంబియర్కయ్యగారు శాసనమును సంతోష పూర్వకముగా నాహ్వానించుచు, శాసనముపపాదించిన రాజగోపాలాచారియరు గారికి కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనము లర్పించుచు శాసనమును బలపరచుచు మాట్లాడిరి.

గౌ. టి. రంగాచారియరుగారు శాసనమును గురించి మాట్లాడుచు నిట్లువర్ణించిరి:—

యితర గౌరవసభ్యులవలె యీ శాసనమునకు నాయు క్కపరిపూర్ణాంగీకారమునీయలేదు. ఏలయన వ్యవసాయశాఖ వారు యిదివరలో యీవిషయమై కొంతపని చేయుచున్నారు. ఇకముందుగూడ వారివలన నెంచినది నెరవేరగలదని నమ్ముచు గలదు. అట్టితరీ యీవిషయమై ప్రత్యేకముగ నొక యధికారిని

పాపకాలాపరీక్షకులయొద్ద నన్ను గుమాస్తాల జీతము విషయమై అడుగవడిన ప్రశ్నకు నవర గుమాస్తాల తన స్థితి గతుల గురించి దొరతనమువారికి తెలుపుకొనెదనని విషయము జలాపించవలసినవి జనాభీక్షులడిగినవి.

ప్రాచీన హైందవాధినివేశనములు

[వెద్దబొట్ట లక్ష్యగరసింహంగారు, గుంటూరు.]

XI

మొలకను ద్వీపములు.

బలిద్వీపము మొదలు తిమిరద్వీపమువరకు నన్ని ద్వీపములు నిండుమించు యదద్వీపమునకుఁ దూర్పుననున్నవి కాని, మొలకను ద్వీపము శిలభద్వీపమునకుఁ దూర్పునను పాపా (తేక, గుడి) ద్వీపమునకుఁ బడవట నున్నవి; అఁగా, తిమిరద్వీపమునకు త్రైతముగ నది శిలభ పాపాద్వీపముల నుభయముననున్నది. ఈద్వీప సమాహారమునకు "మొలకను" అను పేరు 'రాజు' అను పదమిచ్చి నరిట్టి పదమునఁడి కలిగిఁదలం. అట్లుగనో క్రీ॥ శ॥ 16-వ శతాబ్దమునకు మహమ్మదీయులచే నీ పేరు వెట్టబడి యుండును. కాని, అంతకు పూర్వమీ ద్వీప సమాహారమున కేమి పేరుండెనో తెలియలేదు. ఇది నిందలి ప్రతి ద్వీపమునకును బ్రత్యేక నామ మొకటి యున్నది.

ఈద్వీపసమాహారమున పటమునఁడుఁ జూచునో నేడు చిన్న సమాహారముగ గన్పట్టును. ఆవేషియః:

- (1) ధరనేటిసమాహారము; ఇందులో 'జిలిల' (Gililo) యను ద్వీపము వెద్దది; ధరనేటిద్వీపము చిన్నది. (ధరనేటి యను పట్టణము వీనికి ముఖ్యపట్టణము.) జిలిలద్వీపమునకు "హల్మహరా" అను నామాంతరము కలదు.
- (2) బచియం, ఓచి, కూలద్వీపసమాహారము. ఇది ధరనేటిసమాహారమున వాయవ్యమున నున్నది.
- (3) అంబు, లేక, అంబాయనసమాహారము. ఇందు 'చేరం' అనులఁక వెద్దది అంబాయన (లేక, అంబు) అనులఁక చిన్నది. ఇవి మొలకను ద్వీపములో దక్షిణమున నున్నవి.
- (4) బుదాదీవులు. ఇవి యీశాన్యమున నున్నవి. వీని యందు ప్రతీప్రసంగ యేలకులు, లవంగాలు, బాజికాయ, బాపత్రి మొదలగు పరిమళపదార్థములు హెచ్చుగ ఫలించును. ఈసమాహారములో 'వెద్దబండా' వీవి వెద్దది; వైరాచివి చిన్నది.
- (5) ఈశాన్యద్వీపసమాహారము. వీనిలో 'తెనింబారు' (లేక, తిమరలారు), 'లరతా' అను నవి ప్రధానమైనవి.
- (6) 'ఆరు' ద్వీపసమాహారము. ఇవి తిమరలారు వీనికి ఆగ్నేయమునను పాపాద్వీపమునకు వాయవ్యమున నున్నది ఇందు 'ఆరు' 'కీ' అనుదీవులు ముఖ్యములు.
- (7) వాయవ్యద్వీప సమాహారము, ఇవి తిమరద్వీపమున కతి సమీపమున నుత్తరముగ నున్నవి. వీనిలో బబ్బర, సారవనీ, తాబా, కట్టా, రోమా అను లంకలు ముఖ్యమైనవి.

ఈ 7 సమాహారముల మొలకను ద్వీపములో నన్నియు గడుచిన్నవి. పటమునందు చీవలపుట్టవలె తెక్కిత మిరిస యీచిన్నలంకల సమదాయమునకే మొలకను ద్వీపమిచ్చెను. వీని వైశాల్యము 48,864 మైళ్లు; 1900 సం॥లో జనసంఖ్య 4,80,000. ఇందు అల్పారులు, బూగి, నలుయ అను తెగలవారు హెచ్చు. చీనావారు, హిందువులు, మహమ్మదీయులు కూడ గలరు.

చరిత్ర.

ఈ ద్వీపములను మై ప్రాచీనచరిత్రాంశము లంతగా తెలియవు. హల్మహరాద్వీపములోని జిలిలయను నుత్తరభాగమున అల్పారులను తెగవారు చిరకాలమునుంచి యొకవిధమగు సభికారము గలిగియుండిరి. కాని తరుచుగ వీరికిని ధరనేటి వారికిని, యద్వీపము జరుగుచుండెను. మఱియు నీద్వీపముల వారసత్వపత్రము శిలభద్వీపముతోడను, గుడి (లేక, పాపా) ద్వీపముతోడను గూడ సమర మొనర్చుచుండిరి. చిరకాలము నుండియు 'యన' ద్వీపవాసు నీ ద్వీపములతోడ యేలకులు, లవంగాలు లోనగు పరిమళద్రవ్యముల వర్తకము చేయుచుండిరి. క్రమేణా చీనావారు, హిందువులు, అరబ్బులగు మహమ్మదీయులు నీ దీవులయందు బ్రవేశించిరి. 1540-వ సం॥లో హల్మహరాద్వీపమును ధరనేటిద్వీపము స్వాధీనపరచుకొని అల్పారుల స్వాతిత్ర్యము నుగంఠించెను. అటుపిమ్మట నీ ద్వీపసమాహారము ముస్లిమాన్తము వ్యాపింపసాగెను. ధరనేటిద్వీపయందును, వైదోరు లంకయందును నావికాదళములు కూడ నుండెను. ఈ రెండు ద్వీపములవారికిని వైశవ్యము హెచ్చి యద్వీపము లాగ్రభించిరి. ఇట్టిస్థితిలో వర్తకమున కివటికి బుడతకియ (ప్రాచ్యుగను) వారు వచ్చి యిచటి రాజులు తమ లోతా ముకల హిం చుట ను జూచి వారి కలహముల వెంచసాగిరి. బుడతకియవారు ధరనేటి రాజు

వృత్తాంతములు

---(0)---

యద్వీపమున ప్రముఖః—ఈ నెల 13-వ తేదీ నాటికి రు 27,07,86,800 ల పత్రములు విక్రయింపబడెను.

వెంటండు ప్రభువుగారు ఈ నెల 24-వ తేదీన బెంగులూరుకు వెళ్లి గొ. కాటంగారి రెసిడెన్సీ మందిరమున విడిసెదరని తెలియిస్తున్నది.

జేతరత్నకవైద్యము:—బగ్గాలా బగ్గాసేన యొకటి యు భాగితియ సేన యొకటియు వేర్వేరుగా జేర్చురపబడుచున్నది. కళికాలలు పాతకాలలలో చదువారిని గూడ సేనలో చేర్చి ప్రయత్నించెదరు.

విదేశములకు లేఖలు:—(బీటన్-యూనియన్) - టిమెరి కాదేశములలో నైనికులకు నావికులకు వాయు లేఖలు గాక తక్కిన ప్రయివేటు లేఖలన్నియును 8 అవున్సులకు మించ గూడదు. వానిలో మిరియాల మున్నగు వానిని వెట్టగూడదని దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

జూదము:—కలకత్తాలో గుజ్జుల పంచెముల రెండవ ఆవరణమున శనివారము నాడు త్రైతము పొందకుండ హజారీ వలు హరకుచందు అను మార్వాడీ బిడ్డను జూదమాడి నండన క్రొత్తయొత్తరువుల ప్రకారము మొదటి కేసు వారి మీద చేయబడినది. వారికి చెరి రు100 లు జుల్మానా చేయబడెను.

బగ్గాలో తాతా ఇండస్ట్రీయలు భాంకి:—వీరు బగ్గాలో సొక కాళుకు త్వరలో నేర్పరచెదరు. వర్తముల వ్యాపారమును వృద్ధినిొందించుటకొక సంఘ మేర్పరపబడినది. కట్టల నందజేయు విషయ ములోచనలో నున్నది. సముద్రపు తెరచాప ఓడల నిర్మాణమునుగూర్చి పని జరుగుచున్నది.

చిత్తూరుజిల్లా నారాయణ వరమునకు తూర్పు 1½ మైలుదూరమున రాళ్ళకాలువవద్ద నుమారు ఇరువదిమందిచేరి వివాహమునకు వెళ్ళుచుండి కొందరు స్త్రీపురమలను ఘోరముగ హింసించి నుమారు 1500 రూప్యముల విలువగల బంగారు పెండికలను 10-వ తేదీ శనివారము చుధ్యాన్నము 1 ఫుంతుకు దోచుకొనిపోయిరి. వోరులకై పోలీసువారు వెదుకుచున్నారు. ఇంతవరకు నొకరై నను పట్టునడలేదు.

మిర్జాపూరు జమీదారుల ధర్మము:—ఈ నెల 12 వ తేదీన మిర్జాపూరు పేద జమీందారుగారి కుమార్తె అన్న ప్రాశనము జరిగెనందున జమీందారులవలన పోషింపబడుచున్న నూజిపేట శ్రీ సీతారామకండిరము అన్నదాన కాళువాన ద్వారా జమీందారు గారు వందలకొలది బీదల కన్నదాన మొసంగిరి. అర్హులకు గుడ్డి కుంటివాడ్రను పట్టులను కూడ నిచ్చిరి. (తింతివార్త).

నిన్నకాలి ప్రాతినీధ్యము:—నిన్నకాలి సంఘముల వారికి మైసూరు సంస్థానమున ప్రభుత్వోద్యోగముల సభికముగ నొకసంస్కృతివిషయము నాలోచించుట కేర్పరపబడిన సంఘమున కధ్యక్షుడుగా మైసూరు ఛీఫ్ జడ్జి సర్ వెస్టిమిల్లంగారు నియమింపబడిరి తెలియచున్నది. ఆసంఘమున 10 మంది సభ్యులుందురు. వారిలో హెచ్చుమంది ఆధికారులుగా నుందురు. నిన్నకాలిలకు విద్యా సౌకర్యమును హెచ్చించు విషయమును గూడ వా రాలోచించెదరు.

నకు సహాయముకాగా వైదోరు రాజోడిపోయి స్వయంక జేతరత్నల కరణుతోచ్చెను. బుడతకియవారి ద్వీపములందనేక ఘోరకృత్యములు లోనర్పించున నల్లరులు మొదయ్యెను.

1599 వ సం॥ లో వలందా వారిచటికివచ్చి బందా ద్వీపములో కొంతభాగమును సంపాదించిరి. క్రమేణా వారు వర్తకమును వృద్ధిపర్చుకొని ధరనేటియొక్కయు, వైదోరు యొక్కయు నుల్లూసులతో మైత్రిచేసుకుని అలఁబాయనా ద్వీపమును పిమ్మట 1605 సం॥ లో బందాద్వీపమును వశపర్చుకొనిరి. 1621-వ సం॥ లో జరిగిన యద్వీపములో బందా ద్వీపవాసులు హతులైరి.

1810-వ సం॥ ములో నీ ద్వీపములను వలందా (డచ్చి) వారినుండి ఆంగ్లేయులు స్వాధీన పర్చుకొని పిమ్మట వలందా వారి కొనంగిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రముల అనధికార కావనసభ్యులు:—సర్ హార్మిస్టర్ బట్లరుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినసభలో సంస్కరణములను గూర్చినచర్చ జరిగినది. ఒక్కరుతప్ప తక్కిన వారందరును సంస్కరణముల సభ్యులము నామోదించిరి. చాల సవరణలను కొరచు తీర్మానము బువహరింపబడెను.

10-వ తేదీ రాత్రి 9 గంటలకు పచ్చవియాకు జొంపములచేతను విద్యుద్విపముల చేతను ఆలంకరింపబడిన చిత్తూరు జిల్లా నారాయణవరపు హనుచర్మంథాలయ భవనమందు హిందూదేశ సేనకసంఘసభ్యులలో నొకరగు వి వేంకట నుబ్బయ్యపంతులు బి. ఎ. గారి యాజమాన్యమున సభ జరిగినది. మదరాసు బ్రహ్మసమాజములోని వారిగు ఇచ్చగుంట ముబ్బుకృష్ణయ్య గారు విద్యనుగురించి హాకి ధారాపముగ యుక్తియింక్రముగ నుపన్యసించి సభ్యుల నానందింపజేసిరి. ఆగ్రామవాసులే గాక ఇతరగ్రామముల వారును సభకు వచ్చి యుండిరి.

రంగూనులో పరకల కూలీలపమ్మకట్టు:—ఈ నెల 12 వ తేదీ యుదయమున బి. ఐ. ఎస్. ఎస్. సంపే నూలీలు దిశమునకు రు 1-0-0 ని హెచ్చుగాకొరిరి. వారికిపును రు 1-0-0 ముట్టుచున్నది. వారిపును రు 2-0-0 ల నడిగిరి. మూడుగంటల సేపు వారు పనిమాచివేసిరి. పిమ్మట రు 0-8-0 హెచ్చుచే సెదనువి ఆధికారు లంగీకరించుటచే వారు మరలపనిలో ప్రవేశించిరి. దొంతిము వారి పనికి భంగమకలంగ కుండుటకు ఏర్పాటుచేయబడినది. మూడుగంటల గరకు మాత్రమే ఈ ఏర్పాటుచుండును. ఈ లోగా విషయపరిశీలనను జరుగును.

వెల్లూరు మండలసభ:—ఎనిమిదవ వెల్లూరు మండల సభ రేపు 24,25 తేదీలయందు కందుకూరునందు మానసియులగు ఆచుంచల్ల నుబ్బుకృష్ణారావు పంతులుగారి యధ్యక్షతక్రింద జరుగగలదు. కందుకూరులోని న్యాయవాదులు ఎం. హనుమంత రావుగారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు ప్రతినీధిగును ము రెండు రూపాయలగా నిర్ణయించబడినది. సభయందు మాంటాగు మంత్రిగారి సంస్కరణముల విషయమున మండల వాసుల ఆభిప్రాయము తెలియచేయ కలయును గాన, ప్రతి నిధులనేపలు విశ్వయునుగని ఆహ్వాన సంఘమువారు కలంచుచున్నారు.

గుంటూరుజిల్లా, ఘోరపూడియండి యొకరిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—ఆశ్లేష కృత వెళ్ళకచ్చుచున్నను మాగ్రామములోని మాగాడి సాగుపూర్తి కాలేదు. పొరలి పారవలసిన కాల్యము కొన్ని సాపుగా ఎండియు కొన్ని కృషించియు యున్నవి. మా గ్రామములోని విద్యాసంఘ కార్యదర్శిగారిగు తిడకత్తి బాపయ్యశ్రేష్ఠిగారు మా పాతకాలయెడల మిక్కిలి శ్రద్ధవేయుచున్నాని దెబ్బకు సంశించు చున్నాము. విద్యావ్యాపకము మాదేశముగా వీరు చుట్టుపట్టణలెల్లకు వెళ్లియు బోధించియు పాతకాలకు పట్టులను సుచుకూర్చుచున్నారు.

గూడకార రిజిస్ట్రార్లల అన్వయసభ:—ఈ నెల 12-వ తేదీ యుదయమున సిమ్లాలో నీసభ జరిగినది. 7 సం॥ నిద్యోగులును పూవు రుద్యోగిలనును వచ్చిరి. సర్ క్లాసుహిలు గారు స్వాగత మొసంగి మాంటాగు కార్యక్షేత్ర నిహింతురని నుడిచిరి. పిమ్మట మాంటాగు కార్యక్షేత్రోపన్యాసమును గావించిరి మెక్కిగను కమిటీవారి నూచనలను ఇండియా దొరతనమువారు పరిపక్రించిన రీతిని వివరించిరి. వారు దర్శించిన ఫాబిలో సభిక మగు నల్లిప్రాయభేద మేర్పడిన విషయముల నిపుడు మనము నరల చర్చింపవలసి యున్నది. మధ్యాహ్నము ప్రత్యేకసంఘముల సమావేశమును ఉదయమున మహాసభ సమావేశమును జరుగును. ఇతర విషయములను చర్చించుట కవకాశముండదని అతిథు నుడివెను.

స్వెనలు కార్మిగును సన్మానసంఘము:—ఈ నెల 12-వ తేదీ సాయంకాలమున జిన్నాగారి అధ్యక్షతక్రింద సన్మానసంఘసభ జరిగినది. "సంయోగసభ జరిగిననీ నేను సన్మానసంఘాధ్యక్షుడనుగా నుండు నంటిని. సర్ దిక్షావాచా గారు మున్నగువారు సభకు రావని ప్రకటించిరిగాన నేను సన్మాన సంఘాధ్యక్షుడనుగా నుండ బాలనని సర్ దిక్షావెటిలు గారు వ్రాసిన లేఖ సభ్యుడు చదివెను. ఈ వరకును మొదట యమునా దాసుగారు తెలుపలేదని బొమ్మంటిగారు మున్నగువారు రినిరి. సంయోగసభ వెలులైన జరుపవలెనని నేను ప్రయత్నించితిని వా లేఖకు వెటిగారు గూడ నంగీకరించినట్లు వ్రాసిరి. యోజనాసంతరము సభ్యుల పుత్రిమున గూడ సంతకము చేసి రని యమునాదాసుగారు నుడిచిరి. ఆసమాధానమును సభవారంగీకరించిరి. గొ. వి. జె. పట్టులుగారిని సన్మానసంఘాధ్యక్షులకు నియోజించిరి.

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Western Front

The Allies' Victory.

British Line Advanced.

LONDON, August 12.—11:30 P.M.

In to night's communique R. M. Sir Douglas Haig says:—There was successful fighting in the neighbourhood of Roye and eastward of Fouquescourt and on the south bank of the Somme. We advanced our line in each of these localities, taking hundreds of prisoners. We captured Fouquescourt southward of the Somme after sharp fighting in which the enemy lost heavily in prisoners and killed. Fighting continues. The French on the British right have taken Les Loges.

Fifty four Enemy Machines Felled.

During the day and night of the 11th, we dropped fifty tons of bombs chiefly on the Somme crossings and certain railway junctions. We bombed Courtrai station and sidings in daylight from a low altitude, without loss, and many direct hits were observed. We effectively attacked Peronne and Cambrai stations at night. All of our night bombing machines returned. The enemy aircraft in large formations were active on the battle front. We destroyed twenty-nine and drove down twenty-four. Five British are missing. Our anti-aircraft guns brought down a Gotha.

Americans Repulse Attacks.

LONDON, August 12.—2:50 A.M.

An American communique says:—We repulsed attacks in the vicinity of Fismes. The enemy's losses were severe.

Thirty Five Thousand Prisoners.

LONDON, August 12.

PARIS.—A semi-official statement confirms that thirty five thousand prisoners have been taken since August 8th.

The Capture of Montdidier.

A Triumphant March.

LONDON, August 12.

Reuter's special correspondent at French Headquarters wiring on Saturday evening, says:—How General Debeney, attacking early in the morning from south-west, swept past the Assain-Villers plateau, reached by noon Faverolles and an hour later took Etolfe and completely surrounded Montdidier as described as a triumphal march by the oldest veterans. Meanwhile between Montdidier and the Oise the French made a bound forward of 2 to 3 miles. Captured officers state that never before have they been pressed back at such a rate. Light tanks played a great part in the drive, saving a great number of casualties. The territory captured is crammed with abandoned material, including guns and shells of all calibres. Twenty-one guns were captured at Neuville, including six big howitzers. Every one participating in the battlefield is in the highest spirits, many despite forty-eight hours incessant fighting and advancing.

Enemy's Position Described.

LONDON, August 12.

Reuter's correspondent at French headquarters wiring on Sunday afternoon says:—Our gains to-day are thoroughly satisfactory. If progress has slackened this is due less to the enemy's resistance than to the fact that the roads are so encumbered with the enemy's abandoned material and numerous trees felled, just as in spring of 1916, that our ammunition and supply columns find it difficult to follow infantry and cavalry. On the contrary the retreat differs from last year's in that the Germans have hurried back too quickly to mine the roads or set death traps in villages. I visited Montdidier and found it completely wiped out but it is already only a small incident in the battle. Our troops at Dancourt are ten miles from Roye. Here meet the railways from Montdidier, Compeigne and Chaulnes on which the enemy depends to feed his whole line in the salient. Menaced by Genl. Debeney's advance in the region of Thilloley towards Roye and General Humbert's advance between the Matz and the Oise the Germans are throwing the whole of their available strength into an endeavour to make a stand on the Roye-Lassigny line, in order to get time to withdraw their vast stores, artillery etc., which they accumulated in this region for the June offensive. Our troops are confident that they can turn or drive the enemy from any line they can organise. Already we have bitten off a third of the huge pocket which the Germans dug in our line last March.

The Gratifying Feature of Victory.

LONDON, August 12.

Reuter's correspondent at British headquarters wiring to-day says:—The peace of the fighting is slowing down as the enemy is throwing in his reserves as fast as he can rush them up. Time alone will show whether the Germans are attempting to stabilise the present line or are covering a further withdrawal. One of the most gratifying features of the victory is the comparative smallness of our own and the Allied forces engaged. This was rendered possible by the completeness of the surprise and by the use of tanks. The weather is fine and hot.

Whole Enemy Position Shaken.

LONDON, August 12.

The promise of further blows by Marshal Foch was fulfilled more speedily than was anticipated by the enemy. General Humbert, whose swift successful rush equalled his magnificent advance on the opening day of the battle, showed how great was the strength of Marshal Foch who was able to embark on a third attack when two offensives were already in progress. The battle hitherto has gone like clock work and yet what has happened is probably only the first moves in a great offensive, which some experts anticipate may soon change the whole face of the war. The fruits of victory have hitherto indeed been remarkable, severely shaking the whole enemy position. His heavy counter-attacks have been designed not merely to escape from the Montdidier pocket but to defend all the strong country of which Laon is the centre. Correspondents describe the confusion in the Montdidier

pocket, where the enemy has only a strip of country eight miles wide in which to manoeuvre, an exceeding even the scenes on the Marne. The dusty sun-beaten roads are full of exhausted fugitives, mingling in disorderly procession with waggons, limbers and ambulances. Fires and explosions are to be seen everywhere. General Humbert's timely stroke, apart from the speed it secures, will probably force the German to send southwards some reserves whose counter-attacks have slowed down the rate of the advance on the northern battlefront. A striking feature of the Allied blows since July 8th has been the essential unity of the whole operation from the Ancre to the Oise, representing almost an unprecedented quality of conception and execution.

The Situation on the Vesle.

Enemy Prepared for Strong Defence.

LONDON, August 12

Reuter's special correspondent at American Headquarters, wiring on Monday evening, says:—It is evident that the enemy intends to make us pay a full price for any attempt to drive him beyond the Vesle. He seems to have completed his defensive system and is now able to bring his reserves to bear upon us from across the Aisne. He also has an extraordinary profusion of sappers on this front, which would make one suspicious of a counter-effort here, were he not so busily occupied elsewhere. This, however, naturally greatly increases the difficulties of our aerial reconnaissance.

German Public Prepared for Further Retreat.

LONDON, August 12.

AMSTERDAM.—Writing in the "Berliner Tageblatt" General von Ardenne says:—The British success between the Ancre and the Aisne bodes no good. The failure of the German defence must be admitted. The losses in ground, guns and prisoners he says are especially painful as the German High Command is particularly anxious now to economise its forces. The military critic of the "Mittags Zeitung" prepares the public for a further retreat.

German Explanation of Defeat.

Allies' Hurricane Fire & Tanks' Havoc.

LONDON, August 12.

AMSTERDAM.—A semi-official message from Berlin attributes the latest German defeat to the fact that only hasty defences were possible in the overrun area, owing to lack of time and transport for material. The message speaks of the hurricane fire concentrated on the German trench garrisons, breaking down telephone and telegraphic communications. Also signal rockets were invisible in the thick fog and the gunners suddenly found themselves attacked in the flank and rear by squadrons of tanks whose machine-gunning played terrible havoc.

Further French Progress.

LONDON, August 13.—12:35 A.M.

Last night's French communique said:—Between the Aisne and the Oise we captured the village of Gury and made progress north of Roye-sur-Matz and north of Chevincourt. On the Vesle we repulsed two counter-attacks against our positions on the north bank, in the region of Fismes.

French Aerial Activity.

LONDON, August 13.—4:15 A.M.

A French aviation communique says:—Despite attempts by enemy squadrons to oppose their passage our bombing machines on August 11th, made fruitful expeditions over enemy lines copiously bombing bridges, roads, railways and troops. Numerous convoys were blocked. Altogether fifty seven tons of bombs were dropped during day and night. Fifteen aeroplanes and four balloons were brought down and twentyone disabled by French and American pilots.

Air Battle Described.

A correspondent at British Headquarters describes the air battle on Thursday and Friday along the Somme as greatest in war. The fifty British machines officially reported as lost during the first day were a comparatively small proportion to those sent out, while several hundred pilots made three or four journeys. The German fighting planes collected in flocks above clouds and dived down on British bombers which were continually flying low. Nevertheless work which our airmen accomplished may be gathered from record of one squadron which destroyed thirteen machineguns killing most of crews, four guns and many gunners. shot several hundred infantry hit bridges broke up transport and exploded a big dump. The aeroplanes descended to help all arms of service. One pilot who was driven down alighted took his rifle advanced with scouts and finally borrowed a horse and rode to aerodrome. Thirteen machines massed wing to wing attacked twenty German machines six of which crashed by massed fire. Another bombing group was attacked by thirty-five enemy machines and lost heavily. Our advancing infantry afterwards found roads covered with German dead killed by aeroplanes.

British Positions Improved.

LONDON, August 13.—12:15 P.M.

A British communique says:—We improved our positions northward of Roye road and on the north bank of the Somme, capturing additional prisoners. We repulsed a local attack in the neighbourhood of Fouquescourt. Our patrols took a few prisoners southward of the Scarpe and in the neighbourhood of Vieux Berquin. We repulsed an attack in Meris sector after sharp fighting.

Nothing Important.

LONDON, August 13.—3:55 P.M.

A French communique says:—Nothing important happened during the night on the battlefront. Several enemy raids were made in Vosges and Upper Alsace but without result.

Lassigny Crest Reached.

LONDON, August 13.

Reuter learns that French have almost reached the crest of the Lassigny Mass which they now command, although the Germans still retain the highest point in the northeast corner. It will take the French some time to work down far side and get up artillery when enemy's communication with Roye will be under fire. Full developments are therefore not immediately expected.

Great Britain

Empire's Water Power.

Scientific Societies' Board's Report.

Steps to Develop Economic Possibilities.

London, August 12.

The conjoint Board of British Scientific Societies report that the potential water power of the Empire amounts in the aggregate to at least between fifty and seventy million horse power, much of which is capable of immediate economic development. They recommend that the Imperial Government bring before the Government of India and the Dominion and Crown Colony Governments the necessity for a close and systematic investigation of all reasonable promising water powers and their economic possibilities. They also recommend that the Imperial Government take steps to form an Imperial Water Power Board or Commission including representatives of all Dominions and dependencies to investigate and advise the Imperial Government regarding the developments which it might assist or initiate.

Indian Reform Scheme.

Communal Representation.

Mr. Theodore Morrison's Views.

LONDON, August 10.

In the course of a letter to the "Times" in which he warmly sympathises with the general policy of the Montagu Chelmsford Reforms, Mr. Theodore Morrison recognises the usefulness of Communal Representation as evidenced by the good relations between the Congress and the Muslim League, but he regards the principle of communal representation as incapable of indefinite extension and as undesirable. Its all round application is impractical owing to conditions attending the gradual development of India's political consciousness. He thinks that the process of political awakening may take fifty or a hundred years, but it will certainly be a long time before the legislature can take cognisance of a clearly defined grouping of the political forces. He contends that communal representation of all the sections now demanding it would be an injustice to the politically unawakened classes and argues proportionate representation as the best solution of a very difficult problem. A single transferable vote in a constituency would give each district an opportunity of returning its own member as long as it felt the need for special representation when it was able to merge sectional interests in general politics. It could without changing the electoral system record its vote for an Indian without qualification of class or creed.

Sir Valentine Chirol's Opinion.

LONDON, August 9.

Forwarding to the "Times" a cable from the Deccan Ryots Association urging communal representation for the backward and depressed classes and minorities, Sir Valentine Chirol declares that the Association has reason to dread the ascendancy of the Chitpawan Brahmins and draws attention to the conclusions of the Rowlett Committee regarding the nefarious influence of prominent members of that caste. He thinks that the Report exaggerates theoretical arguments against communal representation which will prove the only system that will secure adequate representation of the lower castes. If so powerful a minority as Mohammedans are quite rightly allowed communal representation, can it be refused to the humbler class of Hindus who are far less able to defend themselves.

Nothing he says would be more fatal to prospects of gradual development of self-governing institutions in India than that the first step in that direction should produce well founded apprehension of injustice among the Indian masses who are as much entitled to the sympathy of the British democracy as the politically minded classes.

Lord Sydenham's Letter to "Times".

London, August 13.

Lord Sydenham in letter to the "Times" strongly urges, that the question of communal representation ought to be decided before the electoral committee starts for India. He gives instances of helplessness of majorities under the Morley Minto scheme notably in Madras, where a little Brahmin minority holds ten seats in the Legislative Council and thirtynine million non-Brahmins hold one. Lord Sydenham further insists upon curtailing undue political power of lawyers.

Oudh Landholder's Views.

LUCKNOW, August 12.

The Secretary of the All-India Landholders Association, Lucknow wires:—A meeting of the leading talukdars and Zamindars of Oudh was held yesterday in the Maharajah Balrampur, palace, prominent among those present being Maharajah Balrampur, Raja Mahmudabad Raja Sir Rampal Singh, Rajas of Jehangirabad, Kaananda, Sheogarh Iirwa and Pratapnair. Nazab of Sheer Mahal, Thakur Sahib of Darsendi Tikra, Gopalikera, Banjaramu, and Saraura, the Maharajah of Darbanga in the course of his presidential address said:—It is evident that the Secretary of State is still opposed to the principle of communal representation as standing in the way of building up a community of interest, and of overcoming racial antagonism. Regarding ourselves the latter objection does not rise, as our claim for a special electorate is not based on a racial consideration and regarding the former objection we urge that the national need for building a community of interest does not and cannot impair the justice and validity of the plea, that a class like ours with the largest stake in the land and paying over 35 per cent of the total revenue should have enough guarantee that the stake they so have should be protected. It should not be possible for any body to come and say "I enhance the revenue you pay, I alter the laws you follow", without our community having an effective say in the matter. We want a hearing and an adequate hearing in any case where our interests may be affected. Referring to the national aspirations of the country the Maharajah said there is an impression prevalent in some quarters that the Zamindars are opposed to reform, but I wish to make it clear that the Zamindars are in no way opposed to progressive national reform. What they are anxious about is that the rights and the privileges they have enjoyed from time immemorial should be preserved intact, so that they will be in a position to discharge the duties and responsibilities pertaining to their position. The

Maharajah of Balrampur then moved the first resolution according to the full support and sympathy of the landholders of Oudh for the All India Landholders Association. The second resolution asked for suitable and effective representation of the landholders in proportion to their stake in the land. The third resolution moved by the Raja of Kasimnagar asked for an authorized translation into vernaculars of the reform report and requested the Maharajah of Darbhanga to petition the Viceroy to receive a deputation of the landholders from all parts of India.

Another Zeppelin Brought Down.

London, August 10.
The "Star" states that another zeppelin was brought down this morning. It was sighted off the east coast at daybreak, an aeroplane immediately ascended and got close to it before they were observed. The zeppelin fell in flames into the sea after a short fight. It was one of the largest and newest designs.

Plague on Steamship.

London, August 12.
The steamship "Hector" has arrived at Gravesend from Calcutta with four members of the crew suffering from Bubonic plague.

Indian Gold Standard Reserve.

London, August 12.
It is officially stated that the balance of gold standard reserve on July 31st was held as follows. In India nil. In England-Pounds 3,47,37,017. Pounds 60,00,000 of which represented cash placed by Secretary of State at short notice, pounds 19,818,604 British and Colonial Government securities as valued on March 31st and pounds 89,18,435 British Government Securities purchased since.

Russia

British Welcomed by Czecho-Slovaks.

London, August 12.
The War Office announces that the British who landed at Vladivostok proceeded to the Usuri front. They were enthusiastically received by the Czecho-Slovaks.

Eichhorn's Assassin Executed.

London, August 12.
AMSTERDAM.—A telegram from "Kieff" says that Danaki, who assassinated Von Eichhorn, has been executed.

Ukraine Peasants' Revolt.

Armed Peasants Cross Dnieper.

London, August 12.
Wireless Russian reports from Kieff state that five thousand peasants provided with machineguns, artillery, food and hospital motors have crossed the Dnieper in the direction of Peltava. Germany has sent pursuing forces. There is incessant fighting in various parts of Ukraine. The Communists at Volodga are taking measures to combat the British and French forces and the White Guards.

Czecho-Slovaks Commander.

London, August 12.
AMSTERDAM.—A telegram from Moscow says:—General Tcherbatcheff will command the new Czecho-Slovak Army.

Czecho-Slovaks Hard Pressed.

London, August 13.
The "Times" learns from Tokio that Czecho-Slovaks are being hardpressed on Usuri and trans Baikal fronts by strong forces of Hagyras and Germans.

Japanese Expeditionary Force.

General Kiruzo Otani the commander of the expeditionary force is a member of the supreme war council. Lieutenant-General Mitsuye Yuri has been appointed chief of the staff and resigns his command of Imperial guards. Lieutenant-General Takenaochi accompanies the expedition in a capacity unattached.

Russian Menace to Germany.

German Press Gloomiest Deductions.

London, August 13.
AMSTERDAM.—The German papers draw gloomiest deductions regarding the situation in Russia from the removal of German Embassy to Pskoff. They state that when Helfferich went to Moscow he found Bolshevik rule tottering and fled before the staff of the Embassy left, because he was afraid of his life. The papers describe both Moscow and Petrograd as being vigorously patrolled by police and troops with guns and machineguns. Everywhere there is anticipation of a coup-d'etat.

London Comment.

The Russian menace to Germany is the theme of London Comment, which is of opinion that the task of forcibly holding down the Russian people will soon necessitate strong German reinforcements if it has not already done so, as the fall of Lenin and Trotzky if confirmed may provide the rallying point for the nation and help for the Entente.

Canada Participates.

London, August 12.
OTTAWA.—It is officially announced that Canada is being represented in the Allied expeditionary force to Siberia. The Canadian contingent will be mobilised despatched early.

Albania

Enemy Evacuates Position.

London, August 12.
An Italian communique says:—In Albania we obliged the enemy to evacuate the Jagodina bridgehead and pass to the right bank of the river.

Central Powers

British Aerial Activity.

Railways and Works Successfully Bombed.

London, August 12.—11-30 P. M.
The Air Minister says:—On the afternoon, in addition to the bombing already reported, we bombed the railway triangle at Metz. We attacked, on the night of the 11th 12th two aeroplanes and various targets with bombs and machineguns in spite of the weather. On the 13th August we successfully attacked aeroplane and chemical works at Frankfurt and bursts were observed in the centre of the objective. Large numbers of enemy aeroplanes kept up a running fight for thirty miles. We destroyed two. All the British machines returned. Another squadron attacked the aerodrome at Hagenau with excellent results. They encountered many hostile machines and severe fighting ensued. We destroyed four enemy machines and drove down another. Two British are missing. The squadron reformed after the fight and proceeded to bomb its objective. A direct hit was made on a large hut and the bomb destroyed four enemy machines on the ground.

Naval Activity.

Enemy Airship Failed.

London, August 12.
The Admiralty announces that our light forces and aircraft of the Royal Air Force reconnoitred the West Frisian coast yesterday morning. They were heavily attacked by German aircraft and six motor boats did not return. Apart from this there was neither damage nor casualties. Our aircraft attacked a German airship northward of Ameland bringing it down in flames into the sea from a great height.

Fight of Motor Boats and Aircraft.

London, August 13.
AMSTERDAM.—The Dutch papers describing a fight of motor-boats and aircraft off Ameland state, that three British motor-boats were sunk and three disabled. One of the latter reached the shore. Altogether nineteen men were saved four of whom were wounded. The whole crew of Zeppelin perished. The British Flotilla has concentrated fire on the Zeppelin and were attacked by German airships and aeroplanes in great strength. The Flotilla brought down one of the latter. Some hours later a German battleship and ten torpedoers appeared and cruised along the coast. The "stars" story last night apparently referred to Ameland Zeppelin. Accounts brought from each coast state that a zeppelin accompanied by seaplanes interrupted divine service on British war-ships which promptly counter-attacked. When the zeppelin crashed the British flagship signalled to all ships companies to sing Hymn beginning, "Oh happy band of pilgrims, look upward to the skies". Altogether forty enemy seaplanes attacked the motor boats. One of the British aeroplanes which attacked the zeppelin alighted in water and was picked up by a destroyer within a mile of the German coast.

German Admiralty Allegations.

London, August 13.
In connection with the admiralty statement yesterday German admiralty allege that Motor boats were accompanied by twenty five war ships of various descriptions, we were mislaying extensively when the airship attacked.

German Foreign Secretary.

Goes to Confer with Chancellor.

London, August 12.
AMSTERDAM.—A message from Berlin states that the Foreign Secretary Von Hintze has gone to the main headquarters to confer with the Chancellor.

German Official Statement.

London, August 12.
A Wireless German official message says:—That Saturday's attacks were mainly against the front between Lihon and Akre. Westward of Montdidier we withdrew fighting beyond the line Laboisiere-Hainvillers-Requencourt-Mareuil.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Simla

Foreign Letters Postage.

Maximum Weight Reduced.

Simla, August 13.
An amendment in the Indian Post Office Act is notified reducing the maximum weight of private letters for places in the United Kingdom, Europe or United States to eight ounces unless addressed to a member of His Majesty's army or navy and also prohibiting the inclusion of pepper nutmeg or colombaroot in the corresponding parcels.

United Provinces

U. P. Non-Official Legislative Council Members.

Welcomed Reform Proposals.

Lucknow, August 13.
At a meeting of the non-official members of the United Provinces Legislative Council Sir Harcourt Butler presiding, reform proposals were discussed. Members with one exception welcomed the scheme as genuine effort to make a precious advance in the direction of responsible government. A number of resolutions were adopted suggesting modification of the scheme.

Bombay

Special Indian National Congress

Reception Committee Meeting.

Hon. V. J. Patel Elected Chairman.

BOMBAY, August 13.
A meeting of the Reception Committee of the special Session of Indian National Congress was held this evening Mr. Jinnah presiding. The Chairman read a letter from Sir Dinshaw Petit, Chairman-elect of the Reception Committee, in which the latter said that as he had accepted the Chairmanship on condition that it was a united Congress and as he learnt from the circular of Sir Dinshaw Wacha that the moderate party proposed to hold aloof he therefore could not accept the Chairmanship. Fault was found by Mr. Bomanji and a few other members of the Reception Committee in regard to Mr. Jinnah's Dworkadas, not mentioning Sir Dinshaw's condition of acceptance while moving his election as Chairman. Mr. Jinnah's reply to the criticism explained that although from a strictly technical point of view he pleaded guilty he was actuated by one motive, that of securing the unity of two parties for the good of the country which they all loved. Sir Dinshaw (said Mr. Jinnah) in a letter to him had approved the step and had signed the membership form of the Reception Committee after his election was announced. The meeting accepted Mr. Jinnah's explanation with acclamation and elected the Hon'ble Mr. V. J. Patel as Chairman of the Reception Committee.

Burma

Resources of Burma.

Suggestions for Developing.

London, August 12.
Writing in the bulletin of the Imperial Institute Sir. Harvey Adamson emphasises that while Burma has fertile soil, never failing rainfall, abundant fisheries, magnificent forests and great mineral wealth, only rice, teak and mineral oil have hitherto attracted British capital on a large scale. This is due to dearth of labour compared with continental India and inadequate communications. He advocates a more generous financial policy for the equipment of Burma with roads, railways and other public works and emphasises that private as well as public capital can be profitably employed in developing the resources of Burma. He adds that the Government is always ready to welcome "bona fide" applications for concessions.

Rangoon, August 13.
At the Burma Resources Committee to-day the Chairman Mr. J. P. Hardman, Controller of Munitions, announced that the Tata Industrial Bank intended to open a branch in Burma as soon as possible the date being governed by the difficulty at present of obtaining staff. A sub-committee was appointed to consider and report on the best methods of encouraging the trade in hides raw and tanned. Further information is being collected regarding the necessity for the appointment of a controller of fuel supplies for Burma. The Chairman said he had obtained an authoritative statement from the Government of India regarding the recent communication on wooden shipbuilding to the effect that the communication leaves it open to the Government to requisition and wooden ship hereafter built whether with or without auxiliary engines subject to a proviso regarding price. The difficulty of obtaining masters for wooden sailing ships was mentioned and the committee advised that the Government of India might find sources of recruitment for qualified masters or amend the laws so as to allow a person holding Indian matters certificate for a craft under 300 tons to take command of wooden ships not exceeding 750 tons without obtaining a fresh certificate this relaxation to be dealt with as a war measure. At present Indians hardly ever obtain this higher certificate. Insurance question was mentioned but this was a matter for the department of Commerce and industry not for Munitions Board.

Rangoon Shipping Coolies Strike.

(Delayed in Transmission.)

Rangoon, August 12.
The shipping coolies employed by the B. I. S. N. Co., struck work this morning demanding an increase of Re. 1 per day equal to double their present pay. After three hours the men resumed work on being granted an increase of annas 8 per day, the compromise being arranged so as not to interfere with Government work. The increase holds good for three days during which the grievances will be investigated.

War Loan Special Train.

The War Loan special train arrived at Prome last night having sold nearly Rs. 1,30,000 of war bonds and cash certificates. The train spends to-day at Prome and returns to Rangoon to-morrow. It will leave for Martabah on Thursday. The result of the Prome trip has been most satisfactory.

Indian Defence Force Recruiting.

Efforts are being made to augment the non-European section of the Indian Defence Force in Burma and the two recruiting associations, one wholly Burman, and the other run by Indians, and a few Burmans have agreed to work in concert but not to amalgamate. All colleges and schools are to be especially approached.

South India

The Backward Classes.

BANGALORE August 13.
Sir Leslie Miller Chief Judge, Mysore, will it is understood, be chairman of the Committee which will consider the question of increased representation of the backward-communities in the public services of the State. The Committee which will consist of about ten members, the majority, it is stated, being non-officials will also consider the question of affording increased facilities regarding education etc. to the backward classes.

The Governor Expected.

H. E. Lord Petland is, as at present arranged, expected here on the 24th instant on a private visit and will be the guest of the Hon'ble Mr. H. V. Cobb at the Residency.

కాళయు కీ సంవత్సరాది సంబంధ

తయారై సిద్ధముగ నున్నది.

సింహాళ సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రాహ చరిత్రమును, అభ్యాత్మిక, వైదిక, వాంఛిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు మహాజనుల వటములును ఇతరములైన, చిత్రము ములును గలిగి మంచికాకిలములపై చెక్కగ ముద్రించబడి సిద్ధముగ నున్నది.

కాలముల కలనానంద శ్రీ కాళసినాన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేసి యుండుటవలన కలయుచున్న	జల రు 2-0-0
జంటానీ (వాసికొను టు-తిరము.	" " 0-8-0
అంధ్రదేశపురిక సంవత్సర చందాదారులకు	" " 0-12-0
అంధ్రదేశపురిక సంవత్సర, తేక దినపురిక 8 మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధోపధము

తామరలైలము	గజ్జికలైలము	మోహినీలైలము
డబ్బీ 1-8 0-6-0	డబ్బీ 1-8 0-4-0	సీసా 1-8 0-12-0

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుళెట్టి వీధి మదరాసు.

ఐ.ఎ.డి. సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసవర్ణి

అపరిశుభ్రపు రక్తమువలన జనించు జాడ్యములకు కిరీటమువంటి వుండు. మరుపులను, మచ్చలను, గండములను పుండ్లను, ప్రాతేమెప్పులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మ రోగములను పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి కీ క్రిందవలెనైన రక్తశుభ్రకారిణి

వనోపధి సారసవర్ణి గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యమచ్చినను అన్ని విధములైన వనోపధులను పోగొట్టును. కిరీటమునందలి పాదరసవోషములను, మలబద్ధకమును కారైసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టిరక్తమును శుభ్రపరచును. కిరీటారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజుల వరకు వుండుటకు 4 టౌన్సు బుడ్డిలో అమృతము.

పొప్పైటరు.— పి. డి. సావంత్,

144. ఫనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT,
Fanawadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

మాంతుగ్య సంస్కరణములు.

మాంతుగ్యగారు ప్రకటించిన సంస్కరణముల గ్రంథము అంధ్రభాషయందు ముద్రిత మగుచున్నది. గ్రంథము ఒక పేజీములలోపున వెలువడ గలదు. భారత రాజ్యాంగ జ్ఞానమున కీ గ్రంథము కల్పితరువువలె నున్నది. ప్రతి యాంధ్రుడును చదువవలసిన గ్రంథము. డిప్యూ ఆక్టోవ్రానైజానందు 300 పుటలకు మించి యుండును. దీనివల ఒక రూపాయ నాలుగణాలు మాత్రమే. వలయువారు వెంటనేదరఖాస్తులు రిజిస్టరు చేయించుకొనవలెను.

అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

7, తంబుళెట్టివీధి, మదరాసు

కారణం బ:— ఇది శ్రీధర్మహోదయ యను నాటకము సంఘముచేతరసంగ్రహమునకు మార్చి నియమ ప్రకటించబడినది. అందగు జరిపితిగవలయునా జల 0-1-0-0 పోస్టేజీ శుల్కం. అంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7 తంబుళెట్టివీధి, మదరాసు

మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషుబాయిలరు కామ్రాజిష"ను యువయోగింపవలయును. దాని నువయోగించిన బాయిలర్లు శ్రువుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక షెల్ ఫ్లిట్సుకు చెక్కని మెరుగు నిచ్చును; ఆవమునున్న గొట్టములనున్న శ్రువు పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామ్రాజిష యువయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండు ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యువయోగమును గురించియు సలహాను గురించియు అసలు యేజెంట్లకే వ్రాయవలయును.

5 గాలనులుగల రమ్ము 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు.

తపాలపెట్టె నెం 55కి రు

389

మదరాసు

(పై కామ్రాజిష గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

లోకి

గర్భాళయ రోగనివారణ:— శ్రీలక్ష్మ గణప

ముకుళుల బహిష్టా కాటండులు, అకాలబహిష్టా, మైలకా గాను, తక్కువగానుపోవుట, కుసుమరోగము, సంతానహీనత, రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూలికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, అరికాళ్లు, ఆరచేతులు వంటి మొదలగు శ్రీమర్క వ్యాధి లను మరుద్దును.

వెద్దబుడ్డి రు 8-0-0.

చిన్నది రు. 1-10-0

అమృత

రక్తశుద్ధి ప్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధ కము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేవా ప్రణములు, నుఖసంకటములు, నిస్సత్తువ, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి కిరీటమువలన కాంతిని ముఖమునకు లేజనును యిచ్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 8-0-0.

చిన్నది రు 1-10-0.

అరక

జ్వర నివారిణి

బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల, పోలీసుకమిషనరు ఆఫీసు రోడ్డు, ఎగుంబూరు, మద్రాస్. 168

ప్రాంచి:— 9, బండగు వీధి, మదరాసు.

301 పాశ్యపు వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధోపధములు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రల నివృద్ధినను పరికింపుడు.

ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయించ బడుచున్నది.

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సింగా, మలియనేట్, గోవా, ఫిజి, బెలంజే, ఈస్టాఫ్రికా, మన్నగు ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధోపధమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "విశేషక లోకామయహార" కస్తూరి మాత్రల సీసా మీయింటు నున్న యెడల. మాటికి వైద్యుల సమయమును, నిరీక్షించి, మొర చెట్టుకొనట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజము నొప్పి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్ని బిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధోపధ తేజనచే వాక్య్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో న కేకవిధము లగునట్టియు నువయోగక రములగు కర్నాటక మూలికలనుండియే యాషధములను తయారు చేయుచుండురు.

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసానుం దును ఉంచును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాలో గూడి యుండును. 260 మాత్రలన్న సీసా 4 అణాలు, మాత్రమే.

6 సీసాల కొకసారి తెప్పించికొనిన	రు 1-6-0
టపాల ఖర్చుతోచేరి	
12 సీసాల కొకసారి కొనిన	2-12-0
25 సీసాల కొకసారి కొనిన	5-0-0

సను సరోగములకు మావద్ద ఆయుర్వేద డియ సిద్ధోపధములు దొరకును.

విలాసము:— శ్రీ సీతారామవైద్యశాల, మైసూరు.